

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

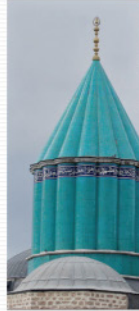
Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

İ S M A İ L H A L İ L O Ğ L U

BÜYÜK ŞİRKTE CEHALET

Büyük Şirkte CEHALET

İsmail Halilođlu

Büyük Şirkte Cehalet

İsmail Halilođlu

1435 / 2014 İSTANBUL

Kapak ve Yayına Hazırlık: NAKİL Yayınları

Yayınevi & Dağıtım: NAKİL Yayınları
Güven Mah. Okul Sok. No:14/B
Güngören/İSTANBUL

İletişim: +90 551 552 79 05
bilgi@nakilyayinlari.com
www.nakilyayinlari.com

Baskı: STEP AJANS Matbaa Ltd. Őti.
Göztepe Mah. Bosna Cad. No: 11
Bağcılar/İstanbul
Tel: 0212 446 88 46
Sertifika No:12266

İ Ç İ N D E K İ L E R

Mukaddime	04
“Büyük Şirkte Cehaletin Özür Olmadığına Dair Delaleti Kat’i Bir Nass Yoktur.”	10
“Selefin Literatüründe ‘Cehalet Özrü’ Cümlesi Bulunmamaktadır.”	10
“Büyük Şirkte Cehaleti Mazeret Kabul Etmek Veya Etmemek Kişiyi Harici Ya Da Murcie Yapmaz.”	11
“Selefe Göre Büyük Şirkte Cehaletin Mazeret Olmadığı icma ile Sabittir İddiası İspata Muhtaçtır.”	11
“Cehalet Meselesinde Aslu’d-Din İfadesine Taraflar Farklı Manalar Yüklerler.”	12
“Büyük Şirkte Cehaletin Özür Olabileceğini Söyleyen Âlimler Kendi Aralarında İki Kısma Ayrılır.”	16
İslamî Kütüphane ve Neşriyat Hüccet Olmada Yeterli Midir?	17
Tefsir ve Hadis Kitapları Kendi Başına Hüccet Midir?	19
“Büyük Şirkte Cehaleti Mazeret Görmeyen Âlimler Kendi Aralarında İki Kısma Ayrılırlar.”	23
“Büyük Şirkte Cehaleti Mazeret Görmeyen Âlimler İki Yerde Şirk Koşana Müşrik Demez Müslüman Derler.”	25
“Muasır Âlimler Büyük Şirkte Cehalet Mevzusunda Birden Fazla Değişik Görüşe Sahiptir.”	27
“Cehalet Meselesinde Beri Olunması Gereken ve İçinde Haricilik Dürtüleri Olan Görüş.”	29
Geçmişte Yaşayan Âlimlerden Büyük Şirkte Cehaleti Mazeret Gören Olmuşmu?	33
İbn Hazm	34
Ebu Bekr İbnu’l-Arabi El-Maliki	36
Şeyh Abdullah En-Necdi	37
Abdurrahman Bin Nasır Es-Sa’di	40
Şeyh Abdurrahman El-Yemani	41
Büyük Şirkte Cehaleti Mazeret Gören Muasır Şeyhler	43
Zikri Geçen İlim Ehli Kimselerin Büyük Şirkte Cehaleti Mazeret Görmesi Hangi Manalara Gelir Veya Hangi Manalara Gelmez?	46
İmam İbn Teymiyye Büyük Şirk İşleyene Müslüman Dermiydi?	49
Necdi Davet İmamları Büyük Şirk İşleyene Müslüman Hükümünü Veriyorlar Mıydı?	51
Hatime	58

بسم الله الرحمن الرحيم

Mukaddime

Alemlerin Rabbi Allah'a hamd olsun. Önderimiz, örneğimiz Muhammed (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'e Onun güzide sahabeleri ve pak ehline salât ve selam olsun. Bundan sonra;

Özellikle Osmanlı Devleti'nin yıkılması sonrası dünyanın büyük müstekbirleri, Müslümanları İslamî kimliklerinden uzaklaştırmak üzere plan ve projelerini bütün hızıyla uygulamaya koymaları neticesinde, Müslümanlar maalesef öz benliklerinden uzaklaşmışlardır. İnkârcılık ve dine karşı lakayt olma hastalığı her geçen gün kendisini gösterir olmuştur. Müslümanlar, daha önce görmedikleri devletin dine yabancı olması, Peygamber ocağı diye yaftaladıkları yerlerin irtica adı altında İslam'a karşı laikliğin muhafızı olması ve belirli aralıklarla Allah (*subhanehu ve teâlâ*) dışında kanunlar koyan insanların seçilmesi gibi meselelerle karşı karşıya gelmişlerdir.

Aynı şekilde bidat ve hurafenin baş gösterdiği eski dönemlerden bu günümüze kadar kible ehli arasında hassaten ibadetin bazı kısımlarının Allah (*subhanehu ve teâlâ*)'dan başkasına verildiği çokça hissedilir olmuştur.

Tabii olarak bu meseleler, İslamî hassasiyeti olan şuurlu Müslümanları, imani ve ameli olarak bir tavır belirlemeye sevk

etmiştir. Allah'ı Teâlâdan başkasına kul olmayan Müslüman, bu mevzularda nasıl bir tasavvura sahip olmalıdır?

Allah'ı Teâlâ Kuran'da bu gibi hadiselerle yüzleşen şuurlu kimselere ne buyurmuştur; hayatının bütününe vahiy pence-resinden bakan dindar kimseler bundan böyle nasıl hareket etmelidir?

Adil bir ümmet şuuruna sahip ifrat ve tefrit hastalığından kendisini arındırmış kimseler, yukarıda zikri geçen İslam dışı amelleri işleyen topluluklara karşı İslamî bir sorumluluk olması açısından kavli ve fiili olarak nasıl bir tavır geliştirmelidir?

İnsanlar arasında hükmettiğimizde adalet ile hükmetmek, bir kavme olan düşmanlığımızın bizleri adaletsizliğe sevk etmemesi bilindik Kuranî ilkelerden olması hasebiyle, “asri itikadi” meselelerde gafil ve cahil olan topluluklar ne kadar mazeret sahibidir?

Acaba gerçekten bu insanlar için bir özür bulunabilir mi? Veya hakikaten İslam dışı bu sistemlerde yaşayan halkların hiç mi mazeretleri yoktur?

İslam akdi kendisi için oluşmuş kimselerin cahillikle işledikleri büyük şirk ve büyük küfrün kendileri için mazeret olabileceğini söyleyen bir âlim, tarihte hiç olmuş mu?

Tabii ki bunlar cevap bekleyen sorulardır. Bu satırların sahibi kardeşiniz, zikri geçen soruların tamamına cevap vermek için bu küçük risaleyi kaleme almamıştır. Birçok hadisatta olduğu gibi bu risalenin de bir “sebebi vürudu” vardır. Yani yazılmasına sebep olan bir neden... Bu neden; özellikle Necdi Davet İmamlarının bazı kitaplarının tercüme edilmesi ve ilim talepleri arasında yaygınlaşmaya başlaması ile birlikte:

1. “Büyük şirkte cehalet hiçbir surette mazeret değildir. Bu konu ihtilafa açık bir konu değildir ve farklı bir içtihatla aksi iddia edilemez.”
2. “Büyük şirkte cehaleti mazeret görmek Ehl-i Sünnet âlimlerinin görüşü değildir.”
3. “Daha önce yaşamış mütekaddim ve müteahhir imamlardan büyük şirkte cehaleti özür gören bir âlim olmamıştır.”
4. “Büyük şirkte cehaletin mazeret olabileceğini savunmak sapkınlık ve bidatçılıktır.”
5. “Büyük şirkte cehaletin mazeret olabileceğini savunmak kişiyi kâfir yapar. Muasır ilim ehlinde kim bu görüşü savunmuşsa kâfir olmuştur.” şeklinde fikirlerin yaygınlık kazanmasıdır.

Âcizane bu fakir kardeşinizin bu konunun derinliklerine inerek “büyük şirkte cehalet” mevzusunu enine boyuna tahlil etmek, sahih veya tercihe şayan görüşün ne olduğunu belirtmek gibi bir maksadı yoktur. Zaten bu konu hakkında onlarca kitap ve risale telif edilmiş ve muasır rabbani ulema bir ittifaka varamamıştır. O imamlar bu halde iken, bu naçiz ilim talebesi kardeşiniz mi son noktayı koyarak “bu mesele şundan ibarettir, gerisi batıldır” diyecek. Bu satırların sahibinin şuan itibariyle yapabileceği en fazla şey -haddini bilen diğer ilim talebeleri gibi- konu hakkında var olan görüşlerden birine meyletmek veya bu görüşler arasında tercihte bulunmak ya da karşıt görüşün doğru olabileceğine ihtimal vermekle beraber bir görüşün sahih olduğunu, diğerinin ise sahih olmadığını ispat etmektir.

Fıkıh kitaplarının riddet bölümlerinde ve itikadi fırkaların inançlarının anlatıldığı kitaplarda, cehalet meselesine değinilmiştir. Fakat büyük şirkte cehalet mevzusu, bu günlerde olduğu kadar daha önceki mütekaddim ve müteahhir âlimlerin

kitaplarında yoğun ve belirgin bir şekilde irdelenmemiştir. Ancak, bu mevzuya daha önceden, dolaylı veya dolaysız hiç değinilmemiştir demek tabii ki gerçeği yansıtmaz.

Günümüzde oldukça yaygın olan yanlış kanaatlerden birisi de, büyük şirkette cehaleti mazeret gören asrımızda yaşamamış, mütekaddim veya müteahhir ulemadan kimsenin olmadığı” fikridir. Âcizane şuan itibariyle nakletme taraftarı olan bu fakir kardeşiniz, bu iddiayı daha sonra gelecek olan nakillerle çürütebilir.

Fakat daha sonra zikri gelecek olan nakillere geçmeden önce, meselenin usuller çerçevesinde ilmi olarak daha iyi fahmedilmesi için bazı esasi meselelerin belirlenmesi, hem yanlış anlayışları düzeltmek, hem de ifrat ve tefritten uzak kalmak açısından yerinde olacaktır.

**“CEHALET MAZERET MİDİR?”
MESELESİYLE ALAKALI
BİLİNMESİ GEREKEN
BAZI MESELELER**

{ BİRİNCİ MESELE }

**“Büyük Şirkte Cehaletin Özür Olmadığına
Dair Delaleti Kat’i Bir Nass Yoktur.”**

Yaygın olan manasıyla büyük şirkte cehaletin mazeret olmayacağına dair Kuran’da delalet yönü kati olan bir delil bulunmamaktadır. Kendi çapımda bu mevzu ile alakalı yaptığım araştırma çerçevesinde, yirmiye yakın cehaleti mazeret görme-yen emin ve ehil âlimlerden istifade etmeme rağmen, bunun aksini iddia eden, hiçbir zikir ehli âlime rastlayamadım. Zira Kuran’ı Mübinde büyük şirk işlemenin ikrah ve intifau’l-kast dışında hiçbir surette mazeret olmayacağına dair delalet yönü kati bir nass olsaydı, bu konuda cehaleti mazeret gören âlimler ümmetin ittifakıyla kâfir olmaları icap ederdi. Doğrudur; Kuran’da müşrikin af edilmeyeceği, şirk koşanın amellerinin batıl olacağı, şirk koşanın büyük bir günah ile iftirada bulunduğu ve pek uzak bir delalete sapmış olacağı, Allah kendisine şirk koşana cenneti haram kıldığı ve sığınağının ateş oluğu, Allah’a ortak koşanın sanki gökten düşüp parçalanmış da kendisini kuşlar kapmış yahut rüzgâr onu uzak bir yere sürüklemiş (bir nesne) gibi olduğu açık bir şekilde ifade edilmiştir. Fakat bu umumi mutlak ifadelerin muayyen şahıslara tatbik edilmesi ilmi, kadai ve içtihadi bir meseledir. Cehaletin zikri geçen yerlerde mazeret olacağı veya olmayacağı ihtilafa açık ve içtihadi bir konudur.

{ İKİNCİ MESELE }

**“Selefin Literatüründe ‘Cehalet Özrü’
Cümlesi Bulunmamaktadır.”**

Muasır ulemeden Ebu’l-Fadl Ömer el-Hadduşî (*hafizehullah*) “El-uzru bi’l-Cehli” (cehaletin özür olması) kelimesinin, selefin

literatüründe bulunmadığını iddia eder. Bunun yerine selef “El-Huccetu’r-risaliyye” (risâlet hücceti) ibaresini zikreder. Dolayısıyla Kuran ve Sünnet nassları çerçevesinde büyük şirkte cehaletin mazeret olabileceğine kanaat getiren kimseler, bu kanaatlerini destekler mahiyette selef ve seleften sonra gelen ulema isimlerini bulmakta ne kadar zorlanacaklarsa, büyük şirkte ikrah ve intifau’l-kast hariç hiçbir surette cehaleti mazeret görmeyenler de bir o kadar zorlanacaktır.

{ ÜÇÜNCÜ MESELE }

“Büyük Şirkte Cehaleti Mazeret Kabul Etmek veya Etmemek Kişiyi Harici ya da Murcie Yapmaz.”

Esas itibarı ile büyük şirkte cehaleti mazeret görmek veya görmemek kişi harici ya da mürctie yapmaz. Bir kimsenin hangi sebep ve usullerle harici veya mürctie olacağı makalat ve firak kitaplarında açıklanmıştır. Kim hangi fırkanın usullerini benimserse o fırkaya müntesip olur. Haricilerin usulleri arasında büyük şirkte cehaleti mazeret görmemek ilkesi olmadığı gibi, mürctienin usulleri arasında da büyük şirkte cehaleti mazeret görmek ilkesi yoktur. Fakat birbirine zıt bu iki görüş, Ehl’i-Sünnetin imani esaslarıyla kayıt altına alınıp düzenlenmez ve ilim ehli nezaretinde muayyen vakıalara tatbik edilmezse, kişiyi hariciliğe veya murcielğe sevk eder.

{ DÖRDÜNCÜ MESELE }

“Selefe Göre Büyük Şirkte Cehaletin Mazeret Olmadığı İcma İle Sabittir İddiası İspata Muhtaçtır.”

“Selef indinde büyük şirkte cehaletin mazeret olmadığı icma ile sabittir” iddiası, ispata ve delile muhtaçtır. Nitekim Nebi

(sallallahu aleyhi ve sellem) bu hususun ehemmiyetini şu sözleriyle beyan eder. “Eğer insanlara iddialarının gerektiği verilmiş olsaydı, bir takım kişiler bazı toplulukların mallarına ve kanlarına davacı olurlardı. Fakat delil getirmek iddia sahibine aittir” (Buhari, Muslim) Büyük şirkte cehaleti mazeret gören ve görmeyenlerden kendi görüşleri hakkında icma naklettiklerini duydum ve okudum. Örneğin büyük şirkte cehaletin mazeret olabileceğine kanaat getiren cihadi şeyhlerden okuduğum en büyük iddia Şeyh Atiyye (rahimehullah)’ın Ebu Meryem’e yazdığı reddiyede geçen şu ifadeler olmuştur.

“...siz Mihlif’e (Ebu Meryem’e) bir sene mühlet verin, bu konuda¹ itirazdan salim açık bir icma rivayetini getirebilirse, ilim ehline göre ona icabet vacip olur...”

Tam tersine -biz icma nakletmeye cüret etmemekle beraber-biri çıksaydı da zıddına² bir icma naklinde bulunsaydı, bu doğruya daha yakın olurdu”

Büyük şirkte cehaletin mazeret olduğunu savunan veya savunmayanların bu gibi kesin ve kati ifadeler yerine, daha ilmi ve karşı tarafın getirdiği delilleri kabul etmese dahi içtihada medar olabilecek yönlerine bakarak mazur görme tarafını tutması daha isabetli olur.

{ BEŞİNCİ MESELE }

“Cehalet Meselesinde Aslu’d-Din İfadesine Tarafklar Farklı Manalar Yüklerler.”

Cehalet meselesinde “aslu’d-din” (dinin aslı) ifadesinin zikri çok geçer. Bu kelimeye her iki taife de farklı manalar yüklerler.

1 Yani büyük şirkte cehaletin özür olmadığı icma ile sabittir konusunda...

2 Yani büyük şirkte cehaletin özür olduğu yönde...

Sahih ve sarîh nakle dayalı bir mesnedi olmayan bu gibi ıstılahlarla muhalife şer'i hüküm vermek yanlışlara sebebiyet vermesi kuvvetle muhtemeldir. Çünkü kendi tasavvurumuzla ortaya koyduğumuz ıstılahlar, hükmün merci'i olamazlar. Bu açıdan, büyük şirkte cehaleti mazeret görmeyen âlimler, istiane, istiğase, nezir, tevekkül, havf, recâ, inabe ve muhabbet gibi ibadetleri dinin aslından sayarlar. Bu ve benzeri ibadetlerden herhangi birisini Allah (*subhanehu ve teâlâ*)'dan başkasına yapanı ikrah ve intifau'l-kast dışında hiçbir surette mazur görmezler. Çünkü bu âlimlere göre, bunların herhangi birinde taksiratta bulunmak, dinin ve tevhidin aslını bozmak manasına gelir. Dinin aslını bozanın ise hiçbir şekilde cehaleti mazeret olmaz. Takriben bu cenahtaki ulemanın dinin aslına ve o aslın ihlal edilmesine karşı bakış açıları böyledir.

Büyük şirkte cehaletin özür olabileceğini savunan âlimler ise, meseleye biraz daha tafsili yaklaşır. Onlara göre, kelimeyi tevhidin manası olan Allah (*subhanehu ve teâlâ*)'dan başka ilah olmadığına inanmak dinin ve ulûhiyet tevhidinin aslıdır. Bu asılda cehalet hiçbir surette özür olamaz. Bir insan tarikat şeylerinin veya İsa (*aleyhisselam*)'ın veya Ali (*radiyallahu anhu*)'nun da ilah olduğuna inansa, dinin aslını ve mücmel tevhidi bozacağından ümmetin ittifakı ile kâfir olur. **Bu cenahtaki âlimler, Allah'tan başka ilah olmadığına inanmayı mücmel tevhit ve imanın aslı olarak sayar, istiğase, istiane, havf, recâ, nezir, tevekkül, inabe ve benzeri ibadetleri kelimeyi tevhidin vacibatı, hukuku, gerektirdiği ve tafsilatı olarak görürler.** Bu görüşü savunan âlimler diğer ulema gibi, bu ibadetlerden her hangi bir tanesini Allah'tan başkasına yapmanın büyük şirk olduğuna kanaat getirir. Yukarıda zikri geçen iki değişik görüş arasında şu hassas nüans farklılığı vardır.

Birinci görüşü savunan âlimlere göre istiane, istiaze, havf, raca, tevekkül ve benzeri ibadetler, icmali tevhitte ve dinin aslından sayılır. Bu ibadetleri Allah'ı Tealâ'dan başkasına yapan

kimse iki yer³ hariç istisnasız müşrik ve kafir olur. Yeni Müslüman olmak, ilim ve ulamadan uzak beldelerde yaşamak ve küfür diyarında doğup büyümek bu hükmü değiştirmez. Çünkü bu âlimlere göre yukarıda mezkûr ibadetleri Allah'tan başkasına yapmak, mücmel tevhidi ve dinin aslını bozar. Böyle bir durumda kişinin İslam dairesinden çıkıp müşrik ve kâfir olması için özel bir hüccet ikamesine gerek yoktur. Zira bu âlimlere göre insanda var olan akıl, fitrat ve misak hüccet ikamesi için yeterli olgulardır.

Diğer âlimlere göre ise istiane, istiaze, havf raca, tevekkül ve benzeri ibadetler icmali tevhitten değil onun gerektirdiğinden, dinin aslından değil bu aslın hukuku, vacipleri fertleri ve fer'inden sayılmıştır. Tevhidin aslı ve fer'i olabilir mi sorusuna belki şu örnek açıklık getirebilir:

Cehalet meselesinde meşhur kül hadisi diye bilinen sahih bir rivayet vardır. Bu sahih rivayette geçmişte yaşamış bir adam Allah (*subhanehu ve teâlâ*)'dan korktuğu için öldükten sonra oğullarına kendisini yakmalarını, külünü öğüttükten sonra rüzgara savurmalarını emrederek şöyle demiştir: “Eğer Allah (yakılar olarak kül haline getirilmemden sonra) bana güç getirebilirse, bana alemlerden kimseye yapmadığı azabı yapar.”

Bu hadisin cehalet meselesine delil teşkil edip edemeyeceği noktasında İslam ulemasının birçok farklı yorumları vardır. Bu yorumlardan birisi de şudur; bu adam Allah'ı Teâlâ'nın kudret sıfatının aslında bir şüpheye düşmemiştir. Çünkü her hangi bir surette kudreti⁴/gücü olmayanın Rab olması imkânsızdır.

3 Yani “Muteber ikrah ve intifau'l-kast”

4 Hatta öyle ki; Allah (*subhanehu ve teâlâ*)'nın 7 sıfatından başka hiçbir sıfatı olmadığını iddia eden Eşariler bile Allah'ı Teâlâ'nın kudret sıfatını ikrar ederler. Çünkü Allah (*subhanehu ve teâlâ*)'nın kudret sahibi olması akıl ile sabittir. Bu açıdan kül hadisinde geçen vakıayı isim ve sıfat meselesi olarak değerlendirip, cehalet özü konusunda rububiyet veya uluhiyyet tevhidinde taksiratı olan kişilere ışık tutmayacağını söylemek yukarıda zikri geçen hakikatleri görmez-

Dolayısıyla bu adam, Allah'ı Teâlâ'nın asıl itibari ile kudret sahibi olduğuna inanıyor, fakat bu kudretin, kül haline gelip rüzgâra savrulmuş birisini tekrardan diriltmeyi de içine alabileceği noktasında şüphe duyuyordu. Yani adam, rububiyetin en büyük dayanağı olan kudretin aslına inanıyor fakat onun açılımı olan ferinde şüphe duyuyordu. Böyle olmasına rağmen, Allah (*subhanehu ve teâlâ*) bu adamı kıyamet gününde kendisinden korktuğundan dolayı bağışlamıştır. Çünkü adamda icmali olarak Allah ve ahiret günü inancı vardı. Hâlbuki İbn Teymiye, İbn Kayyım, İbn Abdî'l-Berr, İbn Hazm, İmam Hattabi ve İbn Vezir (*rahimehumullah*)'a göre kendisini yaktıran bu adam, Allah'ı Teâlâ'nın rububiyet tevhidinin en büyük asıllarından sayılan kudret sıfatının ayrıntısından cahil idi.

Buradan anlaşılmaktadır ki tevhitte alakalı dahi olsa bir şeyin aslı ve fer'i olabilir. Şayet bu rububiyet tevhidinde oluyorsa, ulûhiyet tevhidinde olması da mümkündür.

Dolayısıyla bazı âlimlere göre yeni Müslüman olan, ilim ve âlimlerden uzak bölgelerde yaşayan, küfür beldelerinde doğup büyümüş olan ve hükmen bu üç yere benzer durumlarda büyük şirkte cehaletin özür olması mümkündür.

den gelmek olur.

Hatta kül hadisinde geçen vakıayı isim ve sıfat meselesi olarak kabul etsek bile bu netice itibari ile rububiyet tevhidinde dâhildir. Nasıl uluhiyyet tevhidi noktasında akıl, misak ve fitrat hüccet kabul ediliyorsa, Allah (*subhanehu ve teâlâ*)'nın kudret sahibi olduğu noktasında da akıl, misak ve fitrat hüccet kabul edilmelidir. Akıl, misak ve fitratın Allah'ın kudret sahibi olmasında hüccet olmasına rağmen bu sıfatın tafsilatından cahil kalarak taksirat gösteren kimse icmali imana sahip olmasıyla beraber Allah'tan korkmasından dolayı af edilmişse bu durumun aynısı büyük şirkin bazı fertlerinde ve tafsilatında taksirat gösteren kimse içinde geçerli olması gerekir. Bu bakış açısı büyük şirkte cehaleti özür kabul eden âlimlere aittir.

{ ALTINCI MESELE }

**“Büyük Şirkte Cehaletin Özür Olabileceğini Söyleyen
Âlimler Kendi Aralarında İki Kısma Ayrılır.”**

Büyük şirkte cehaletin özür olabileceğini söyleyen âlimler kendi aralarında iki kısma ayrılır.

1. Büyük şirkte cehalet ancak:

- a) Yeni Müslüman olan kimse için,
- b) İlme ulaşma imkânı olmayacak derecede uzak diyarlarda yaşayan için,
- c) Asli küfür diyarında doğup büyümüş kimseler için geçerlidir

2. Büyük şirkte cehalet özrü, bu üç yerde geçerli olabileceği gibi bu üç yere benzer yerlerde de geçerlidir. Yani Kuran ve tefsirlerinin olduğu yerlerde, İslam ile yönetilmeyen devletlerin kasıtlı olarak Müslümanları cahil bırakma projeleri sebebiyle Rabbani âlimlerin öldürülmesi, hapsedilmesi ve seslerinin kısılması insanların cahil kalmalarına neden olur. Bu durumda kendisini İslam’a nispet eden halk tevhidin bazı hakikatlerini bilemeyebilir. Çünkü onlara İslam’ın gerçeklerini öğretecek olan zikir ehli âlimler yerine insanları İslam dışı devletlere ram eden, İslam kisvesine bürünmüş başlarında sarıkları, üstlerinde cübbeleri, vasıfları müftü veya imam olan bir takım kişiler gelmiştir. Bu kişiler, mücmel İslam vasfına sahip olan cahil halka tevhit hakikatlerini, zamanımızda var olan güncel şirk eylemlerini ve hâkimiyet ile alakalı bir Müslümanın bilmesi ve bildiklerini tatbik etmesi gerektiği amellerden kesinlikle bahsetmez. Dolayısıyla avam tabakasındaki kimseler, kendilerine İslam’ın hakikatlerini bahseden âlimlerin, vaizlerin ve davetçilerin olmadığı

mekân ve zamanlarda, o hakikatlerin anlatılmadığı meselelerde mazeret sahibi olabilirler.

Bu ikinci kısımda yer alan âlimler “ilme ulaşma imkânı” diye bir kavramın varlığını tabii ki kabul eder. Fakat ilme ulaşmayı kitaplarla değil Nebilerin varisleri rabbani âlimlerle olabileceğini savunurlar. Çünkü insanlara hüccetin ikamesi rasûllerle olmuştur. Nitekim Allah (*celle ve âlâ*) bu hakikati şöyle açıklar: “(Yerine göre) müjdeleyici ve sakındırıcı olarak peygamberler gönderdik ki insanların rasûllerden sonra Allah’a karşı bir bahaneleri olmasın! Allah izzet ve hikmet sahibidir.” Rasûllerden sonra bu görevi rabbani zikir ehli kadılar, müftüler, âlimler ve davetçiler devralmıştır, İslamî kitaplar ve internet değil.

İslamî Kütüphane ve Neşriyat Hüccet Olmada Yeterli midir?

Açık bir şekilde rabbani İslam davetçilerinin olmadığı yerlerde, İslamî neşriyatların ve kütüphanelerin hüccet olmada yetersiz olabileceğini şu misalle de anlatabiliriz. Türkiye’nin herhangi bölgesinden icmalı İslam vafına sahip bir kimse, İslam’ı günümüzde daha doğru öğrenmek ve kişiyi küfre sokacak amellerin neler olduğunu bilmek için İslamî cemaat ve neşriyatların yoğun olduğu İstanbul’a gelse, herkesin de takdir edeceği gibi uğrayacağı ilk mekân Fatih -Çarşamba ve Cağaloğlu- olur. Bu iki bölgedeki İslamî neşriyatların kahir ekseriyeti, ne ulûhiyet tevhidini ne de bu tevhidi bozan fiilleri gönümüz vakıasına indirgeyerek açıklayacak bir özelliğe sahip değildir.

Karadeniz, doğu veya güney doğu bölgelerinden gelen bu vatandaşın belki de dikkat çekeceği ilk şey, dinini öğreneceği kimsenin kılık kıyafetidir. Buna binaen Çarşamba’ya gidip oradaki sakallı ve cübbeli bir kişiden kendisine İslam’ı öğreneceği

dini bir referans istese, başına hangi faciaların gelebileceğini bu satırları okuyan herkes bilir.

Aynı şekilde, ameli ve fıkhi meselelerde sahih sünnete tabi olmalarıyla bilinen ve şu aralar görsel ve yazılı basını davetleri için bir vesile olarak kullandıkları az da olsa hissedilen birçok Suud selefi menhecine mensup davetçilerin olduğu bilinen bir gerçektir. Zikri geçen vatandaş dinini sahih bir şekilde öğrenmek için bu taifenin önde gelen bazı simalarına uğrayacak olsa, bırakın oy verme işleminin hangi düzeyde bir münkerat olduğunu öğrenmeyi, oy vermenin dinen bir vecibe olduğunu öğrenerek çıkması büyük bir ihtimaldir.

Diğer taraftan dinini öğrenmek için çaba sarf eden ve İslam dini ile alakalı onu sevmenin ve namaz kılmanın dışında takriben hiçbir bilgisi olmayan sıradan bir vatandaş, zihnini fazla kurcalamadan müracaat edebileceği kimselerin başında, sistemin ilahiyat fakültesi ve İslam enstitülerinden mezun olmuş, prof, doçent, doktor, vaiz, imam, müftü ve hoca gibi lakapları olan şahsiyetler gelir. Bu da inkârı mümkün olmayan bildik bir hakikattir. Şimdi; icmalî İslam'a sahip, koyu bir cehalet içinde olan bu vatandaş yer yer ayet, hadis ve bazı âlimlerin isimlerini vererek konuşan müftü, vaiz ve İslamî bir dalda doktor veya profesör olmuş birisinin hangi sözüne itiraz edebilir?

İslam'ın hangi gerçeklerini öğrenebilir?

Asrımızda var olan büyük küfür ve şirk amellerinin tafsillerinden kendisini nasıl arındırabilir?

Bir de Türkiye'de yukarıda dolaylı olarak bahsi geçen cemaatlerden başka, onlarca belki de yüzlerce İslamî cemaat ve cemiyet vardır. Takriben her cemaatin önde gelen mütefekkirlerinin itikadi ve fıkhi olarak yazdığı telifatlar bulunur. Bunun haricinde İslamî ilimlerde belirli bir mertebeye ulaşmış herhangi bir cemaatle hareket etmeyen yüzlerce kanaat sahibi yazarların

ortaya koyduğu birçok eser bulunmaktadır. Bunların hepsini beraberce değerlendirdiğimiz zaman, Türkiye’de cahil bir insanın dinini öğrenmek için müracaat edebileceği kitapların sayısını yüzlerin üstünde görmemiz mümkündür. “**Elifi görse mertek zannedecek**” kadar cahil olan bu insan, Kuran ve Sünnetin günümüze yansımaları az da olsa görebilme hevesiyle ve ayrıca dinini doğru bir şekilde öğrenmek gayesiyle bunca yazılmış dini neşriyat içinden doğruyu eğriden, sağlamı çürükten, temizi murdardan nasıl ayırt edebilecek?

Tefsir ve Hadis Kitapları Kendi Başına Hüccet Midir?

Tefsir ve hadis kitaplarına gelince...

“Cinsu’l-ameli” terk etmemiş, İslamî şuur ve hassasiyeti olan, aynı zamanda haram ve helallere de bir nebze de olsa dikkat etme eğiliminde olan bir Müslümanın dinini düzgün bir şekilde öğrenebilmek için müracaat edebileceği kaynakların başında tabii ki Kuran, kuran tefsiri, hadis ve hadis şerhi gelir. Türkiye insanının özellikle Suud, Mısır ve Suriye’ye giderek oradaki İslamî üniversitelerden mezun olduktan sonra yoğun bir şekilde Arapça eserleri Türkçeye tercüme ettikleri bilinir. Türkiye’deki İslamî anlayışa göre İbn Kesir, Kurtubi ve Fahrettin Razi’nin (*Allah hepsine rahmet etsin*) yazdığı tefsirler en muteber tefsirlerin başında gelir.

Türkçeyi okumaktan başka hiçbir pozitif bilgisi olmayan icmalî İslam vafına sahip bir kimsenin hicri altıncı, yedinci ve sekizinci asırda telif edilmiş, bazıları yirmiye yakın ciltleri olan tefsirlerden günümüzde var olan ve birebir isimleri geçmeyen küfür ve şirk amellerinin neler olduğunu nasıl tespit edebilecek?

Gerçekten ilimde derinleşmiş emin, ehil ve zikir ehli alimlere ve Allah'ın dini hakkında hüküm vermenin ne demek olduğunu bilerek Allah'u Teala'dan korkan vasıflı ilim talebelerine bile ağır gelen konuların hükümlerini sıradan bir kişi nasıl tahlil ve tespit edebilecek?

Örfi bir imana sahip olan kimse, biraz fıkri kitap okumuş, biraz da etraftan bazı bilgiler duymuşsa tefsirlerden bakaçağı ilk ayet meşhur, Maide 44. ayettir. Bu da bilindik inkârı mümkün olmayan bir hakikattir. Zira günümüzdeki demokrasi şirkinin hükmünü en güzel açıklayacak ayetlerin başında Allah (*celle ve âlâ*)nın **“Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyenler kâfirlerin ta kendisidir”** buyruğu gelmektedir. Zikri geçen şu üç tefsire, usul ilmi bilmeyen normal halktan bir kişinin bakış açısıyla baktığımızda ayetin tefsiriyle alakalı selef âlimlerinden şu bilgilerin kaydedildiğini göreceğiz.

1. Fahrettin Razi⁵ (*rahimehullah*) bu ayeti iki bölümde inceler ve ikinci bölümde Haricilerin her âsi olanın kâfir olacağına bu ayeti delil aldıklarını anlatır. Onların bu batıl şüphelerini imamların beş değişik açıklamalarıyla çürütürken, Haricilere verilecek doğru cevabın selef ulemasından İkrime (*rahimehullah*)'ın şu tefsirinin olduğunu ifade eder. “Allah'ın; **‘Allah'ın indirdikleriyle hükmetmeyenler’** ayeti kalbiyle inkâr eden ve diliyle reddeden kimseleri içine alır. Kalbiyle onun, Allah'ın hükmü olduğunu bilip diliyle de onun Allah'ın hükmü olduğunu kabul ederek onun zıddına bir amel yapana gelince, bu kişi Allah'u Teâlâ'nın indirdiği ile hükmetmiş, fakat onu terk etmiştir. Dolayısıyla o kişinin bu ayetin hükmü altına girmesi gerekmez. Doğru olan cevap budur. Allah en iyisini bilir.”

5 Vefat, Hicri 544.

2. İbn Kesir⁶ (*rahimehullah*) bu ayetin tefsirine, iki sebebi nüzulden bahsederek başlar. Daha sonra selef âlimlerinden bazı nakiller getirerek ayetin hangi alanlarda tatbik edildiğini beyan eder. Bu nakillerden birisi de İbn Cerir (*rahimehullah*)’dan aktardığı İbn Abbas (*radiyallahu anhu*)’dan rivayet edilen şu açıklamadır. “Kim Allah’ın indirdiğini inkâr ederse kâfir olur. Onu ikrar eder de onunla hükmetmezse zalim ve fâsık olur. Bu açıklamadan sonra İbn Cerir (*rahimehullah*), **bu ayet ile kitap ehlinin veya kitapta indirilen Allah’ın hükmünü inkâr edenin kastedildiğini tercih eder.** İbn Kesir (*rahimehullah*) bu açıklamalın ardından, İbn Abbas (*radiyallahu anhu*)’dan, İmam Tavus ve A’ta (*rahimehumullah*)’dan **bu ayette zikredilen küfürden küçük küfrün kastedildiği ile ilgili bazı nakiller aktadır.**

3. İmam Kurtubi⁷ (*rahimehullah*) ayeti takriben altı değişik nakille açıklamaya çalışmıştır. Bu nakillerden bazıları şunlardır.

“Kim Kuran’ı reddederek ve Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) in sözünü inkâr ederek Allah’ın indirdikleriyle hükmetmezse kâfir olur” (İbn Abbas)

“İbn Mesud ve Hasan (*rahimehullah*) şöyle demiştir: “Bu ayet Müslüman, Yahudi ve kâfirlerden Allah’ın indirdiğiyle hükmetmeyen herkesi kapsar.” “Yani buna itikat ederek ve bunun helal olduğuna inanarak hükmetmezse kâfir olur. Ama haram işlediğine inanarak bunu yaparsa Müslümanların fâsıklarından sayılır. Onun işi Allah’a kalmıştır. Dilerse onu af eder dilerse azap eder.”

“Allah’ın indirdiğiyle hükmetmeyen kâfirlerin fiillerine benzer bir amel işlemiştir.” (İbn Abbas)

6 Vefat, Hicri 774.

7 Vefat, Hicri 671.

“Bu ayette geçen küfür dinden çıkararak küfür değildir. Fakat bu küfrün altı bir küfürdür. (yani küçük küfürdür.) (İmam Tavus)

Evet, bu açıklamalar, Türkiye deki en meşhur tefsirlerde geçen bazı açıklamalardır. Tabi ki bu üç tefsirde geçen açıklamalar yukarıda zikri geçen nakillerle sınırlı değildir. Fakat kim “Allah’ın indirdikleriyle hükmetmeyenler kâfirlerin ta kendisidir” ayetinin ne manaya geldiğini öğrenmek isterse, yukarıda zikri geçen rivayetlerle mutlaka karşılaşacaktır. Aynı şekilde selef âlimlerinden yaptığımız bu açıklamaların dışında günümüz tağuti sistemlerin hükmünü beyan niteliğinde başka nakiller de vardı. Fakat biz yukarıda rivayet edilen nakilleri kasıtlı olarak zikrettik.

Her ne kadar bizler ve bizimle aynı menhece sahip olan kimseler, selef âlimlerinden gelen bu rivayetlerin günümüz tağuti sistemlerinde Allah (*subhanehu ve teâlâ*)’nın indirdikleriyle hükmetmeyen yöneticileri hakkında yorumlanamayacağına itikat etse de, dinini hicri altı, yedi ve sekizinci asırda yazılmış tefsir kitaplarından öğrenmeye gayret eden herkes, bu tefsir kitaplarındaki açıklamalardan günümüz hükümetleri hakkında doğru neticeyi çıkarması mümkün olamayabilir. Çünkü avam tabakasındaki bir kimse âlimlerin zikrettiği rivayetlerin hangisinin sahih hangisinin zayıf, hangisinin mutlak hangisinin mukayyet, hangisinin umum hangisinin hass, hangisinin muhkem hangisinin müteşabih olduğunu bilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla sadece tefsir kitapları tekfir meselesinde yeterli hüccet niteliğine sahip olmaz.

{ YEDİNCİ MESELE }

**“Büyük Şirkte Cehaleti Mazeret Görmeyen Âlimler
Kendi Aralarında İki Kısma Ayrılırlar.”**

Büyük şirkte cehaleti, ikrah ve intifau’-kast dışında hiçbir şekilde mazeret görmeyen âlimler, büyük şirk işleyenin Müslüman olmayacağı hükmünde ittifak ettikten sonra, kendi aralarında iki kısma ayrılırlar.

1. Küfür ve şirk ayrımını yapmayanlardır. Bu görüşte olan âlimler, küfür ve şirk birbirinden ayırmadıkları gibi, büyük şirk işleyen kimsenin küfrünü “**azabı gerektiren küfür ve azabı gerektirmeyen küfür**” diye iki başlık altında da incelemezler. Bu âlimlere göre, başta akıl, fitrat, misak ve ayrıca Kuran kendi başına hüccet olduğu için ikrah ve intifau’l-kast dışında büyük şirk işleyenin kanı ve malı helaldir; tövbe etmeden ölecek olursa ebedi cehennemlik olur.⁸
2. Kısımda olan âlimlerin konuya yaklaşımlarında iki tasavvur farklılığı bulunur.
 - a) Şirk ve küfür kelimeleri lügavi ve şeri olarak birbirinden ayrı ıstıhlalarda değerlendirenlerdir. Bu iki kelimenin arasını ayıran âlimler, bu ayrımı hem lügate bakarak yaparlar hem de şeri kullanım alanlarına. Örneğin lügat itibarıyla herkes yaptığı işin vasfıyla anılır. Arapçada su içene şârib, yemek yiyene êkil, hırsızlık yapana sârik denildiği gibi şirk koşana da müşrik denilir.⁹ Şer’i olarak ta

8 Bu görüş cehalet meselesindeki hakka en uzak görüştür. Çünkü bu görüş açık bir şekilde “Rasûl göndermeden azap ediciler değiliz” ayetine muhalefet etmektedir. Bu mezhebin asıllarında mutezilenin bazı dürtüleri bulunmaktadır. Fakat bu görüşü savunan âlimlerimiz başka delillerle bu ayeti tevil ve tahsis ettikleri için İnşaAllah özür sahibidirler.

9 Büyük şirkte cehaleti mazeret kabul etmeyip küfür şirk ayrımı yapan âlimlerimizin ayrıca şöyle ince bir tespitleri vardır. Küfrün hakikatinde örtmek

insanın İslam fıtratı üzere yaratılmış olması, kendisinden misak alınması ve Allah'ı Teâlâ'nın yarattığı akıl nimeti üzere olması tevhit üzere sabit kalarak şirk düşmemesi hususunda kendisine hüccet ikame edilmiş manasına gelir. Dolayısıyla büyük şirk işleyen bir insanın cehaleti ve tevili İslam'dan çıkmasına ve müşrik diye isimlendirilmesine engel teşkil etmez. Fakat bu şekilde büyük şirk işleyen kimsenin dünya ve ahirette cezaya çarptırılması, risâlet hüccetinin kendisine ikâme edilmesine bağlıdır. Dolayısıyla muteber cehaleti olan bir kimse, büyük şirk işlerse ona müşrik denilir fakat tekfir edilmez. Çünkü bu âlimlere göre, ancak kendisine risâlet hüccetti yapılan kimselerin canı ve malı helal olur ve kendisine kâfir denilir. Tekfir tehdit ve ceza manasına geldiği için kendisine risâlet hücceti ikame edilen kimseye ancak bu ceza hükmü icra edilir. Ayrıca makbul ve muteber bir cehaleti olmayan bir kimse büyük şirk işlerse hem kâfir olur hem de tekfir edilir. Fetret döneminde yaşayan bir kimsenin büyük şirk işleyerek ölmesi durumunda ise cennete veya cehenneme girmesi, ahirette imtihanı kazanmasına veya kaybetmesine bağlıdır.

ve nankörlük bulunur. Bir kimsenin kâfir olabilmesi Allah (*subhanehu ve teâlâ*)'nın hüccetini örtmesine ve dolayısıyla Ona nankörlük yapmasına bağlıdır. Bu ise bir insanın nassı yalanlaması, onu inkâr etmesi ve ondan yüz çevirmesi ile olur. Dolayısıyla risâlet hücceti kendisine ulaşmamış olan bir insan o hücceti nasıl örtebilir? Başka bir deyimle onu nasıl yalanlayabilir veya inkâr edebilir ya da ondan yüz çevirebilir? Bu anlayışa göre bir insanın kâfir olması demek, o insana delil ve hüccet ulaştı da, o bu hücceti inkâr etti veya tekzip etti ya da ondan yüz çevirdi demektir. Buna göre muteber cehaleti olan bir kişinin büyük şirk işlemesi durumunda ona müşrik denilir fakat kâfir denilmez. Müşrik denilir, çünkü büyük şirk amelini işlemiştir. Kişi yaptığı işle isimlendirilir. Ayrıca şirk ve tevhit bir arada bulunmaz. Kâfir denilmez çünkü kendisine hüccet ikame edilmemiştir. Muteber cehaleti olup kendisine hüccet ikame edilmeyen birisi neyi inkâr etmiştir veya neyi yalanlamıştır ya da neyden yüz çevirmiştir ki ona kâfir denilsin?

b) Yukarıda zikredildiği gibi şirk ve küfür arasında bir ayırım yoktur diyenler. Bu görüşte olan âlimlerden kimisine göre her şirk küfürdür fakat her küfür şirk değildir. İkrâh ve intifau'l-kast dışında büyük şirk koşan kimseye kâfir ve müşrik vasıflarını vermeye engel hiçbir özür yoktur. Bu görüşe göre büyük şirk işleyen kimsenin muteber bir cehaleti olsa dahi kendisine kâfir denilir; fakat cezai işlem hüccet ikamesinden sonra yapılır. Bu görüşte olan âlimler şirk küfür ayrımı yerine, **cezayı/azabı gerektiren küfür ve cezayı gerektirmeyen küfür** ayrımı yaparlar. Yani iki hal¹⁰ dışında büyük şirk işleyen herkes kâfirdir. Büyük şirk işleyen kimseye kâfir hükmü verildikten sonra bakılır. Şayet bu kimsenin muteber bir cehaleti varsa cezai işlem hüccet ikamesinden sonra yapılır. Eğer muteber bir cehaleti yoksa dünyada canı ve malı helaldir; ahirette ise ebedi cehennemliklerden sayılır.

{ SEKİZİNCİ MESELE }

“Büyük Şirkte Cehaleti Mazeret Görmeyen Âlimler İki Yerde Şirk Koşana Müşrik Demez Müslüman Derler.”

Büyük şirkte cehaleti hiçbir şekilde özür görmeyen âlimler, büyük şirkin bizzat kendisini işleyenlere iki durumda Müslüman hükmünü verirler.

1. Muteber ikrah altında büyük şirk işleyenlere
2. Hiçbir kastı olmadan şiddetli sevinç anı ve benzeri durumlarda büyük şirki ifade eden bir cümle sarf edenlere...

Bu iki durumda büyük şirk işleyen kimselere Müslüman hükmünü vermek hususunda, Ümmet-i Muhammed arasında

¹⁰ İkrâh ve intifau'l-kast...

her hangi bir ihtilaf yoktur. Çünkü ikrah ve intifau'l-kast hallerinde bir Müslümanın mazeret sahibi olmasıyla alakalı gelen Kuran ve Sünnet nasslarının delaleti kat'idir. Dolayısıyla muteber ikrah halinde büyük şirk amelini işleyen bir kimseye müşrik değil Müslüman hükmü verilir. Birileri çıkar da "siz nasıl dini aslını bozarak büyük şirk ameli işleyen bir müşriğe Müslüman diyorsunuz" derse büyük bir sapkınlığa düşmüş olur. Çünkü muteber ikrah halinde büyük şirk işleyene müşrik hükmünü vermek, ilim, irfan ve fıkıh olmadan kalpteki eğrilikten ve müteşabih ayetlere bakmaktan kaynaklanır.

Diğer taraftan muteber ikrah halinde büyük şirk işleyen bir kimseye Müslüman diyen âlimlere; "Kuran'da Allah (*subhanehu ve teâlâ*) müşrikin af edilmeyeceği, şirk koşanın amellerinin batıl olacağı, şirk koşanın büyük bir günah ile iftirada bulunduğu ve pek uzak bir delalete sapmış olacağı, Allah kendisine şirk koşana cenneti haram kıldığı ve sığınağının ateş oluğu, Allah'a ortak koşanın sanki gökten düşüp parçalanmış da kendisini kuşlar kapmış yahut rüzgâr onu uzak bir yere sürüklemiş (bir nesne) gibi olduğundan bahsetmişken siz nasıl büyük şirk koşana Müslüman dersiniz" diyerek bu âlimleri sapkın görmek nasıl ki büyük bir yanlışlıksa, ikrah ve intifau'l-kast haletine ilaveten muteber cehaleti mazeret kabul edip büyük şirk ameli işleyen bir kimseyi Müslüman kabul eden âlimleri sapkın görmek ta büyük bir yanlışlıktır. Çünkü büyük şirk işleyenin kesinlikle af edilmeyeceği ve cennetin ona haram kıldığıyla ilgili yukarıda meallerini verdiğimiz ayetlerin genel ifadelerini ikrah ayeti ile tahsis etmek nasıl ki ümmetin ittifakıyla isabetli bir anlayışsa, aynı şekilde bazı âlimlere göre muteber cehaletin varlığını ifade eden Kuran ve Sünnet nasslarıyla zikri geçen ayetleri tahsis etmek (onlara göre) isabetli bir davranıştır.

Hulasa; Kuran ve Sünnet'ten bazı nasslara dayanarak büyük şirkte muteber cehaletin özür olabileceğine kanaat getiren âlimler, bu kanaatlerine, heva, heves, akıl, mantık, kıyas ve

istihsanı delil olarak ulaşmamışlardır. Onları bu kanaate sevk eden Kuran ve Sünnet nassları hakkında yaptıkları içtihatlarıdır. Dolayısıyla onlara bu hususta muhalif olan kişiler öncelikle onların bu kanaate ulaşmalarını bir içtihat olarak kabul etmelidirler. Zira büyük şirkte cehaletin hiçbir surette özür olamayacağını savunan âlimler ilimde, fıkhıta, usul ve benzeri ilimlerde ne kadar derinse, onlara muhalif olan âlimlerde bir o kadar derindir.

{ DOKUZUNCU MESELE }

“Muasır Âlimler Büyük Şirkte Cehalet Mevzusunda Birden Fazla Değişik Görüş Sahiptir.”

Âcizane büyük şirkte cehalet mevzusu hakkında yaptığımız araştırma neticesinde Muasır âlimlerin dört farklı neticeye ulaştıklarını tespit edebildik.¹¹

1-Büyük şirk işleyen bir kimsenin cehaleti kendisi hiçbir şekilde özür olmaz; kendisine kâfir denilir ve tövbe etmeden ölecek olursa ebedi cehennemliklerden olur.¹²

2-Büyük şirki cahillikle işlemek, ancak üç kimse için özür kabul edilir.

- a) Yeni Müslüman olan bir kimse için
- b) İlimden uzak yerlerde yetişmiş kimse için
- c) Asli küfür diyarında doğmuş kimse için

¹¹ Bu taksimat üçe indirilebilir veya beşe çıkarılabilir.

¹² Bu görüş cehalet meselesindeki hakka en uzak görüştür. Çünkü bu görüş “*Rasûl göndermeden azap ediciler değiliz*” ayetine muhalefet etmektedir. Bu mezhabin asıllarında mutezilenin bazı dürtüleri bulunmaktadır. Fakat bu görüş sahipleri başka delillerle bu ayeti tevîl ve tahsis ettikleri için İnşallah özür sahibidirler.

3. Büyük şirk işleyen bir kimsenin cehaleti hiçbir surette mazeret olmaz; kendisine müşrik veya kâfir denilir. Böyle bir durumda olan kimsenin tekfir edilmesi için cehaletinin makbul olup olmadığına bakılır. Şayet makbul bir cehaleti varsa hüccet ikamesi yapılır; makbul bir cehaleti yoksa direkt tekfir edilir. Büyük şirk amelini işleyen bir kimse tövbe etmeden ölecek olursa dünyada kendisine gayri Müslim muamelesi yapılır. Ahiretteki durumu ise dünyadayken içinde bulunduğu cehaletin muteber olup olmadığına bağlıdır. Muteber cehaleti varsa Allah (*celle ve âlâ*) onu imtihan eder. İmtihani kazanan cennete, kazanamayan cehenneme gider. Bu durumda olan bir kimsenin muteber bir cehaleti yoksa imtihan edilmez ve ebediyen cehennemde kalır.
4. Büyük şirkte cehaletin mazeret olarak kabul edilmesi mümkündür. Bu mezhepte olan âlimler mutlak ifadeler kullanmazlar. Yani şirk ameli işleyen herkesin cehaleti makbuldür veya makbul değildir gibi genel ifadeler kullanmazlar. Aynı şekilde büyük şirkte cehaletin özür olabileceği yerler üç yerle sınırlı da değildir. Âlimler bu üç yeri misal olması için vermişlerdir. Dolayısıyla hükmen bu üç yere benzer durumlarda da cehalet özründen bahsedilebilir. Büyük şirk işleyen bir Müslümanın cehaleti makbul ise kendisine hüccet ikame edilene kadar müşrik denmez ve müşrik muamelesi yapılmaz. Hüccet ikame edilmeden önce ölmesi durumunda kendisine Müslüman muamelesi yapılır.¹³

Büyük şirkte cehaletin özrü ile alakalı zikrettiğimiz bu dört mezhebi savunan emin ve ehil zikir ehli âlimler bulunmaktadır. Her ne kadar sahih görüşe göre bu ve benzeri meselelerde hak mezhep bir tane olsa bile bu, kendi çıkarımlarımızla tercih ettiğimiz mezhebin dışındakileri yok sayacağımız manasına

13 Aynı zamanda büyük şirkte cehaletin özür olabileceğini savunan âlimlerin ekserisi tevil, taklit ve hatayı da tekfire mani olarak görürler. Fakat bizim ko-
numuz tekfirin manileri olmadığı için risalemizde bunlara yer vermedik.

gelmez. Zira büyük şirkte cehaletin özür olarak kabul edilip edilmeyeceğiyle alakalı Kuran ve Sünnette varit olan nassların delaleti zanni değil de kati olmuş olsaydı;

1. İslam ümmeti bunca ihtilaf etmezdi,
2. İctihada açık bir mevzu olmazdı,
3. Özellikle sahih delile tabi olmayı kendilerine menheç edinmiş selefi âlimlerin cehalet meselesiyle alakalı birbirine zıt onlarca kitap ve risalesi olmazdı.
4. Delaleti kati olan nassa muhalefet eden taifeye karşı ümmetin ittifakı olurdu.
5. Takvalı, İhlâslı, emin ve ehil rabbani ulema büyük şirkte cehaleti özür görmeyenlere harici, cehaleti özür görene mürcie derdi.

{ ONUNCU MESELE }

“Cehalet Meselesinde Beri Olunması Gereken ve İçinde Haricilik Dürtüleri Olan Görüş.”

Büyük şirkte cehalet mevzunda kendisini selef ve ilme nispet eden bazı kişilerden, beri olunması ve reddedilmesi gereken çok sapkın bir görüşün varlığını işitir olduk. Harici meyilli bu kişiler, yazdıkları kitaplarından ve bazı sesli derslerinden edindiğimiz bilgiye göre **büyük şirkte cehaleti özür görmemeyi dinin aslından sayarlar**. Buna binaen büyük şirkte cehaletin varlığından bahseden **kimseleri cahilce ve fütursuzca tekfir ederler**.¹⁴ Onlara göre büyük şirkte cehaletin özür olabileceğini

14 Zamanımızın büyük allamesi muhaddis Şeyh Süleyman b. Nasır Ulvân (hafizehullah) büyük şirkte cehaleti özür görenlerin Müslüman olamayacağını iddia edenlere şöyle der: "Bunlar cehalet ve dalalet sahibi kimselerdir. Bu gö-

ifade eden, ümmet-i Muhammed'in itibar ettiği cihat, içtihat ve zikir ehli, rabbani âlimler kâfirdir. Aynı şekilde bu âlimlerin görüşlerini benimseyen ilim talebeleri veya ilim talebesi olmayan kişiler, Allah'ın dinini yüceltmek için ömürleri boyunca cihat etseler, dinlerini muhafaza etmek için hicret etseler ve ameli ve kavli olarak hayatlarında hiçbir şirk ve küfür davranışı olmasa bile bu harici meyilli kişilere göre kâfirdir. Çünkü onlara göre büyük şirkte cehaleti mazeret görmek küfürdür.

Bu taifenin, Kuran ve Sünnet'ten delil getirdikleri hiçbir dayanakları olmadığı gibi, önceki imamlardan takip edecekleri herhangi bir selefleri de yoktur. Delil diye ileri sürdükleri şeyler, akıl, kıyas, lazimi gerekçeler, istihsan, mantık ve bazı Necdi Davet İmamlarının kitap ve risalelerinde geçen genel, mutlak tehdit içerikli veya muayyen bir vakıyayla alakalı zikredilmiş sözlerdir. Yani şer'i delil olması bakımından hiçbir geçerliliği olmayan, tamamen akla dayalı, asli kâfirler hakkında varit olan nassları külli manada İslam ümmetine tatbik etmeye bağlı, Harici zihniyetinin dürtülerine endeksli sığ bir bakış açısıyla ümmetin önde gelen fazilet sahibi âlimlerini tekfir ederler. Mesela; bu batıl menhece sahip olan kişiler, büyük şirkte cehaleti mazeret gören âlimleri tekfir ederken derler ki:

“Çünkü onlar tevhidi anlamamışlardır”

“Çünkü onlar şirke İslam, müşrike Müslüman hükmü vermişlerdir. Bu ise Kuran'ı yalanlamak manasına gelir. Kim Kuran'ı yalanlarsa kâfir olur”

Çünkü onlar büyük şirk işleyen cehaletini mazur görmekle müşrike Müslüman deyip onunla dostluk kurmuşlardır. Kim müşriklerle dostluk kurarsa kâfir olur”

rüşte olan kimselere ne âlim ne de ilim talebesi denilmez. Bu görüş Haricilerin ve Mutezilenin görüşüdür” Şeyh Atiyye (*rahimehullah*) bu görüşte olanları haricilikle vasıflandırmıştır.

Allah (*subhanehu ve teâlâ*) İmam İbn Teymiye'ye rahmet etsin; bunlar hakkında ne kadar da güzel bir tespitte bulunmuş!

“(Bunlar) ortaya çıkardıkları bidatlerde kendilerine muhalefet edeni tekfir eder, onun canını ve malını helal görürler. İşte bu bidat ehlinin halidir... Ehl'i Sünnet ve'l-Cemaat ise Kuran ve Sünnete tabi olur, Allah ve Rasûlüne itaat ederler. Onlar hakka tabi olur, yaratılmışlara merhamet ederler.”¹⁵

Bu taifenin tekfir gerekçesi olarak ileri sürdüğü bütün iddialar, yalan, iftira ve mezhebin gerektirdiği ile tekfir etmekten ibarettir. Sığ bir bakış açısı ve Aristo mantığındaki tasavvur ve tasdiklerden oluşan akli bir delillendirme ile ümmetin büyük âlimlerine ağır gelen tekfir meselesinde fütursuzca genelleme-lerde bulunurlar.

Hadislerde ahir zamana kadar devam edeceği belirtilen Haricilerin günümüzdeki temsilcileri olmaya namzet bu taife, Arakan'da sırf Müslüman oldukları için ateşe atılan mazlumlara Müslüman demekten imtina eder. Aynı şekilde geçmişte ümmetin başına bela olmuş Haricilerin modern savunucularından olmaya aday bu taife, Nusayri tağutuna ilah demediği ve ona secde etmediği için tekbir ve tehlil getirerek diri diri toprağa gömülen mazlumlara Müslüman demekten çekinir. Çünkü onlara göre daha önceleri İslam ile yönetilen şundaki küfür sistemlerinde yaşayan bütün halklara verilecek hükümde asıl olan onların kâfir olduğudur veya onlar hakkında İslam hükmünü vermekten tevakkuf etmektir. Zira kendilerinden ve tanıdıkları bazı kişi ve gruplardan başka dünyada Müslüman yoktur!

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat itikadında sebat etmek isteyen kardeşler, bu taifenin Haricilik kokan bu fikirlerinden beri olmaları gerekir. Zira onların Kuran ve Sünnet'ten hüküm

15 Mecmu'ul-Feteva c,3 s,279.

çıkarmak ilimleri olmadığı gibi zamanımızın Rabbani imamlarına tabi olmayı da Yahudiler gibi Kitabı arkalarına atmak olarak görürler!

Hakkı haykırdıkları için ömürlerini zindanlarda geçiren veya Allah'ın kelimesini yüceltmek için hayatlarını cihat, hicret ve ribat topraklarında tüketen veya zindanlarda mahpus olan zamanımızın Rabbani imamları (onlara göre) akideyi bulandırmıştır!

İnsaflı olmak gerekirse onların akideyi bulandırmayan Şeyhlerinden Ahmet Hazimi isminde ilim ehli birisi vardır. Bu Şeyh, büyük şirkte cehaleti mazeret gören zamanımızın âlimlerini tekfir eder. Bununla beraber, Suud tağutunu veli'y-yul emir(!) olarak görür, onun bu emirine karşı ayaklanan mücahitlerin¹⁶ başkaldırışına da haricilik yakıştırması yapar. Demek ki akideyi bulandırmamak böyle bir şeymiş!!!

Aslında bu şeyhin **müritlerine göre** Şeyh Hazimi en hafifinden kâfir olması icap eder. Çünkü Suud tağutunu tekfir etmiştir. Eğer ömrünü ilim ve irfanla geçirmiş Türkiye'deki bazı kanaat emirleri Türkiye tağutuna hiçbir surette oy vermediği halde onun hakkında "Ben ne Müslüman derim ne de kâfir" dediği için (**onlara göre haşa**) küfrün önderi olarak görülüyorsa, Suud tağutunu veli'ul-emir olarak gören Şeyh Hazimi **bu taifeye göre** hayli hayli kâfir olması icap eder. Bunun dışında bu taifenin, internetten şeriatı getirmeye çalışan bir şeyhleri daha vardır. Şeyh Ebu Meryem... Bu şeyh de bazı müritleri gibi büyük şirkte cehaleti mazeret görenleri tekfir eder ve şu zamanda var olan cihat hareketlerini batıl görür.

Sizin şeyleriniz size kalsın, bizler -elhamdulillah- kendi şeylerimizden memnunuz. Bu zamanda kendilerini imam olarak gördüğümüz âlimler, canlarını, mallarını ve bütün eforlarını

16 Bazı mücahitlerin Suud tağutuna karşı başkaldırmasını haricilik olarak görür...

tağutları inkâr/tekfir ve Allah'ı birleme yolunda vakfetmişlerdir.¹⁷ Ömürlerinin büyük bir kısmı, saray ve kabir şirklerini reddettikleri için kimisi zindanlarda hapsedilmiş, kimisi hicret ve cihat diyarlarında şehit edilmiş.¹⁸ Tağutları **sadece** dilleriyle ret ve tekfir etmediklerini hayatlarıyla ispatlamışlar, ümmete bu noktada örnek ve önder olmuşlardır. Biz onları böyle zannediyoruz. Allah'a karşı kimseyi temize çıkaramayız, akıbetlerine de kefil olamayız.

Geçmişte Yaşayan Âlimlerden Büyük Şirkte Cehaleti Mazeret Gören Olmuşmu?

Selefiyye medresesine intisaplı kimselerin çok iyi bildikleri ve zaman zaman dile getirdikleri bir hakikat vardır. Bu hakikat, **“Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)’in dışında hiçbir âlimin görüşü, düşüncesi ve içtihadı hüccet değildir. Âlimlerin sözleri hüccet değil kendisine hüccet aranır.”** ilkesidir. Selefiyye medresesine mensup olan bu aciz kardeşiniz, bu iki cümlenin gerektirdiği ile Allah (subhanehu ve teâlâ)’ya yakınlaşmaya çalışmaktadır. Bu hakikat bizlerin katında ne kadar değerli ise, selefimize ve âlimlerimize hürmet ve itibar etmek de bir o kadar değerlidir. Dolaşısıyla selefi olmak müstakil ve bağımsız olmak değildir. Tam tersine selefilik, sahabe ve onlara güzellikle tabi olan ilklerin fehimine ve menhecine ittiiba etmektir.

Risalemizin başında da ifade ettiğimiz gibi yazmaya çalıştığımız bu ufak çalışmanın sebebi, cehalet meselesini bütün yönleriyle fıkhi veya şeri açıdan incelemek, mesele hakkında ihtilaf eden âlimlerimizin delillerini zikretmek ve görüşler arasında bir tercihte bulunmak değildir.

17 Bizler öyle zannediyoruz. Allah'a karşı kimseyi temize çıkaramayız.

18 İnşaAllah...

Son zamanlarda ilmi tahammülleri sukut etmiş olan bazı kesimler, kendilerinden başkasını tanımama hastalığına yakalanmışlardır. Cüz'î ilimleriyle ortaya koydukları içtihadı ve zanni neticeleri tartışılmaz ve üstüne söz söylenmez olarak görmektedirler. Hâlbuki hakkında sahih, sarîh ve delaleti kati bir nassın olmadığı meselelerde, ilim talebeleri muhaliflerine sinelerini gayet geniş tutmalıdır.

Sizler Ehl-i Sünnet'in asıllarına bağlı kalarak gücünüz nispetinde araştırmalarınızın neticesinde bir görüşü tercih edebilirsiniz. Bu sizin hakkınızdır. Fakat bu zannınızı ve içtihadınızı başkasına directmeye hakkınız yoktur. İctihada açık meselelerde bu her iki taraf için de geçerlidir. Fikri, zanni ve içtihadı ihtilaflarımızı, buğz, kin ve nefret haline dönüştürerek ayrılığa ve bölünüp parçalanmaya sebebiyet vereceğimize, Allah'ü Teâlâ'dan bir veya iki ecir bekleyip Onun yolunda faydalı olmaya çalışsak daha isabetli olur.

Görebildiğimiz kadarıyla geçmişte yaşayan âlimlerimizden İbn Hazm (*rahimehullah*) ve Ebu Bekir İbnu'l-Arabi el-Maliki (*rahimehullah*) büyük şirkte cehaleti özür olarak görmektedir.

İBN HAZM

İbn Hazm¹⁹ (*rahimehullah*) şöyle der: "Ümmetin tamamı aralarında her hangi bir hilaf olmadan ittifak etmeleri, hakkında

19 Vefat, Hicri 456. İbn Hazm (*rahimehullah*)'ın künyesi Ebu Muhammed'dir. Kurtuba'da 384 te doğmuştur. Birçok kişiden hadis dinlemiş ve birçok kişi de kendisinden hadis rivayet etmiştir. İleri derecede bir zekâya ve cevval bir zihne sahiptir. Âlimler onun hakkında şöyle derler. Ebu Hamid el-Gazali (*rahimehullah*): "Ebu Muhammed İbn Hazm'ın hafızasının büyüklüne ve zihninin akıcılığına delalet eden Allah'ü Teâlâ'nın isimleri hakkında yazdığı bir kitaba rastladım." İmam Ebu'l-Kasım (*rahimehullah*): İbn Hazm lisan ilmindeki genişliği, belagat şiir, siyer ve tarih ilminde payının büyük olmasıyla beraber, bütün Endülüs ehlinde İslamî ilimlerde en çok bilgiye ve ilme sahiptir. Oğlu Fadl bana, babasının el yazması teliflerinden takriben seksen-binyapırağa ulaşan dört yüz ciltlik kitap oluşunu söyledi. Ebu Abdullah el-Humeydi (*rahime-*

hiçbir ihtilafın olmadığı kaçınılmaz bir delildir ki; kim Mushaf'ta olduğunu bildiği halde kasıtlı olarak Kuran'da ki bir ayeti, onun zıddına değiştirse, aynı şekilde bir kelimeyi bile rek eksiltse veya fazlalaştırsa bütün ümmetin ittifakıyla kâfir olur. Daha sonra bir kişi Kuran okurken, hak kendisine belli olmadan önce isabet ettiğini tahmin ederek bilmeden bu hususta inatçılık yapar ve tartışır da Kuran'da geçen bir kelimeyi fazlalaştırmak veya eksiltmek suretiyle hataya düşerse, ümmetin hiçbir ferdine göre ne kâfir ne fasık ne de günahkâr olur. (Ama) Bu kişi Mushaf'a vakıf olduğunda veya verdiği haberle hüccetin hakkında kaim olduğu bir şahıs bunu ona anlattığında, hatasında devam ederse, hiç şüphesiz ümmetin tamamına göre kâfir olur. **İşte bu dinin bütün meselelerinde geçerli olan hükümdür**"

İbn Hazm (*rahimehullah*), Müslüman bir kimsenin hata ile işlemiş olduğu İslam'a muhalif bir söz veya amelin af edildiğinden bahsetmekte ve ümmetin âlimleri arasında bu noktada bir ihtilafın olmadığını ifade etmektedir. Ayrıca İbn Hazm (*rahimehullah*) hata ile yapılan bu amelin dinin bütün meselelerini kapsayacağını hatırlatırken açık ve genel bir ifade kullanır. **"İşte bu dinin bütün meselelerinde geçerli olan hükümdür"** Büyük şirkte cehaletin özür olabileceğini iddia eden âlimler der ki: "Fıkıhta hata iki kısma ayrılır.

1. Fiilde yapılan hata

2. Kasıтта yapılan hata

Kasıtta yapılan hatanın içine kişinin cahilce yapmış olduğu fiiller de girer." Dolayısıyla bir Müslüman büyük şirk bilmeden

hullah): "İbn Hazm, hadis ve hadis fikhını ezbere bilir, Kuran ve sünnetten hüküm çıkarırdı; ilmiyle amel ve bütün ilimlerde mahir bir kişiydi. Kendisinde zekânın, hızlı hafızanın, dindarlık ve cömertliğin bir araya geldiği onun benzeri birisini görmedik..."

veya yanlışlıkla işlemişse hüccet ikame edilmeden önce mazeret sahibidir. Büyük şirkte cehaleti mazeret kabul eden âlimlerin İbn Hazm (*rahimehullah*)'ın zikri geçen ifadesine yaklaşımı böyledir. Diğer taraftan, büyük şirkte cehaleti özür kabul etmeyen Ebu Meryem el-Mihlif, İbn Hazm (*rahimehullah*)'ın zikri geçen ifadesine Kuran ve Sünnette geçen mutlak/genel ifadelerle ve İbn Hazm (*rahimehullah*)'ın hükmün muayyene tatbik edilmediği yerlerde söylenen umumi sözleriyle cevap vermeye çalışmıştır. Bu ise, mutlak ve muayyen tekfir meselesinden haberdar olan kişilerin rahatlıkla Ebu Meryem el-Mihlif'in reddiyesine cevap verebileceği bir durumdur.²⁰

Bunun dışında cehaleti çok dar bir alana hapseden bazı yazarların İbn Hazm (*rahimehullah*)'ın yukarıda zikri geçen görüşüne reddiye yazdıkları olmuştur. Fakat âcizane bizim buradaki kastımız, bu münakaşayı aktarmak olmadığından bu kadar açıklama ile yetinmeyi uygun buluyoruz.

EBU BEKR İBNU'L-ARABİ EL-MALİKİ

Ebu Bekr İbnu'l-Arabi el-Maliki²¹ (*rahimehullah*)'ın büyük şirkte cehaleti özür gördüğüne dair ifadesi şöyledir: “Bu ümmetten cahil ve hata eden birisi, müşrik ve kâfir olacağı küfür ve şirk amelini işlese bile, terk ettiğinde²² küfre düşeceği hüccet misline kapalı olmayacak şekilde net bir surette kendisine belli olana, düşünce ve inceleme olmadan bütün Müslümanların bildiği, âlimlerin açık ve kati icma ile ittifak ettikleri dinde zaruri

20 İbn Hazm (*rahimehullah*) küfür ve şirk ayrımı mevzusunda Ebu Hanife (*rahimehullah*)'ın her şirkin küfür olduğunu fakat her küfrün şirk olmadığı görüşünde olduğunu söyler. İmam Şafi (*rahimehullah*)'ın ise bu iki kelime hakkında her hangi bir fark olmadığı görüşünde olduğunu ifade eder. İmam İbn Hazm (*rahimehullah*) ve Şeyh Ebu Katade İmam Şafi (*rahimehullah*)'ın görüşünü tercih ederler.

21 Vefat, Hicri 543.

22 Kabul etmediğinde...

olarak bilinen meseleleri inkâr edene kadar, cehalet ve hata ile mazurdur”²³

Görüldüğü gibi Şeyh İbnu'l-Arabi (*rahimehullah*) kendi ifadesinde şerhe, açıklamaya ve ihtilafa ihtiyaç duyulmaksızın büyük şirkte cehaletin olabileceğini ifade etmiştir. Bu iki âlim cehaletin büyük şirkte özür olabileceğini ifade eden en eski âlimlerdendir.

ŞEYH ABDULLAH EN-NECDİ

Şeyh Abdullah b. Muhammed b. Abdulvahhab en-Necdî²⁴ (*rahimehumullah*) büyük şirkte cehaleti mazeret kabul eden âlimlerdendir.²⁵

Muhammed b. Abdulvahhab (*rahimehullah*)’ın âlim oğullarından Şeyh Abdullah (*rahimehullah*) Emir Suud önderliğindeki orduyla hicri 1218 yılında Mekke’ye girer. Emir, harem-i şerifte olanlara eman verir ve daha sonra hep beraber umre yaparlar. Umre amelini bitirdikten sonra Emir Suud, Mekke’de olan âlimlerden ne istediğini ve niçin savaştıklarını arz eder. Daha sonra Şeyh Abdullah kendilerine eman verilen kimselere uzun

23 Şeyh’in ifadesini şu şekilde tercüme etmemiz de mümkündür. “Bu ümmetten cahil ve hata eden kimse kendisini müşrik ve kâfir yapacak şirk ve küfür ameli işlese bile, terk ettiğinde küfre düşeceği hüccet misline kapalı olmayacak şekilde net bir surette kendisine belli olana kadar cehalet ve hatası ile mazeret sahibidir. (Aynı şekilde) Düşünce ve inceleme olmadan bütün Müslümanların bildiği, âlimlerin açık ve kati icma ile ittifak ettikleri dinde zorunlu olarak bilinen meseleleri inkâr eden de, kabul etmediğinde küfre düşeceği hüccet misline kapalı olmayacak şekilde net bir surette kendisine belli olana kadar, cehalet ve hata ile mazurdur.”

24 Vefat, Hicri 1242.

25 Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’in kabri yanına gelerek ondan Allah’a duâ etmesini istemek fiilinin hükmü hakkında muasır ulama ihtilaf etmiştir. Bazı âlimler bu şekilde Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’in kabri başına gelerek ondan Allah (*subhanehu ve teâlâ*)’ya duâ etmesini istemenin büyük şirk olduğunu bazı âlimler ise küçük şirk olduğunu diler getirmişlerdir. Zannımızca Şeyh Abdullah (*rahimehullah*) bu ameli büyük şirk olarak görmektedir.

uzadıya bazı nasihatler yapar. Bu nasihatler arasında, savaşmadaki gayelerinin ne olduğunu, itikadi ve fıkhi olarak nasıl bir menheç takip ettiklerini, kendileri hakkında uydurulan yalan ve iftiralara ameli ve sözlü olarak nasıl cevap verdiklerini anlatır ve şefaathane hakkında şöyle der:

“Ey Allah’ın Rasûlü ya da Ey Allah’ın veli kulu! Senden şefaathane veya başka bir şey istiyorum” mesela “Bana yetiş” “Bana yardım et” “Bana şifa ver” “Düşmanıma karşı bana yardım et” gibi ifadeler söylenilmez.”

Şeyh Abdullah bu şekilde ancak Allah (*azze ve celle*)’den istenilmesi gereken şeylerin başkasından istenmesini büyük şirk olarak beyan eder. Daha sonra tevessül ve Ehl’i-Beyt hakkındaki görüşlerini söyler. Ardından şefaathane hakkındaki görüşlerini kabul etmeyen bazı kişilerin sorması muhtemel olan bir soruya nasıl cevap verdiklerini, kendisi önce soruyu sorarak ve daha sonra cevabını vererek sözlerine devam eder. Soru şöyledir:

“Hakkı kabul etmek ve ona boyun eğmekten nefret edilmesini isteyen birisi: “Kim, ‘Ya Rasûlullah senden şefaathane istiyorum’ derse müşrik ve kanı helal olur.” yönündeki takrir ve kesin ifadeniz, ümmetin -özellikle sonradan gelenlerin- ekserisinin kâfir olmasını gerektirir. Çünkü onların muteber âlimleri açıkça, bu şekilde şefaathane istemenin mendup olduğunu söylemiş ve buna karşı çıkanlara da (sözlü olarak) saldırıda bulunmuştur” derse, ben derim ki:

Böyle bir şey gerekli olmaz. Çünkü usul ilminde kararlaştırıldığı gibi, “mezhebin gerektirdiği şey mezhep değildir...” Biz ölenler hakkında diyoruz ki: “Onlar geçmiş bir ümmetti. Biz ancak hakka çağırduğumuz davetin kendisine ulaştığı, delilin ona apaçık belli olduğu, üzerine hüccetin ikame edildiği, (sonra da) kibirlenerek inatçılık yapanları tekfir ediyoruz. Nitekim bu gün kendileriyle savaştıklarımız galibiyetle şirk koşmakta

ısrar edenler, vacipleri terk edenler ve haramlardan kebair günahları açıktan açığa yapanlardır...

Geçmişte yaşayanlara, hata ederek mazur oldukları için özürler arıyoruz. Çünkü onlar hata etmekten korunmuş değildir...

Şayet sen: “Bu söylediklerin, ihmal edip gaflette olanlar içindir. Bunlar uyarıldığında kendilerine gelecektir. Peki deliller yazan, örnek imamların kelimalarına ulaşan ve ölümüne kadar da bu hal üzere ısrar eden kişi hakkındaki görüşün nedir?”²⁶ dersen, cevap olarak şöyle derim: “Zikredilen ve daha önce geçen kimse için hata etmiştir diyerek mazeret aramamıza mani bir durum yoktur. Biz onun kâfir olduğunu da söylemiyoruz. Hatta hatasında devam etmiş olsa bile... Çünkü onun vaktinde diliyle, kılıcıyla ve mızrağıyla bu mesele hakkında onunla mücadele eden kimse yoktu. Dolayısıyla onun üzerine hüccet ikame edilmemiştir...

Aynı şekilde biz, dindarlığı sahih, istikameti, ilmi, takvası, zahitliği meşhur ve sireti güzel olan, faydalı ilimlerin dersini verdiği ve bu hususta kitaplar yazması sebebiyle nefsinden feragat ederek ümmete nasihat etme mertebesine ulaşan kimseleri –İbn Hacer el-Heytemi gibi– bu meselede veya daha başka bir meselede hata etmiş olsa bile tekfir etmiyoruz. Şüphesiz ki biz, onun “ed-Durru’l-Munazzam”²⁷ adlı kitabındaki görüşünü biliyoruz. Onun ilminin genişliğini de inkâr etmiyoruz. Bundan dolayı “Şerhu’l-Erbain, Zevacir” gibi ve daha başka kitaplarına

26 Soru soran burada şunu demek istemiştir. Senin söylediklerin avam düzeyinde cahil ve gafil insanlar için geçerlidir. Onlar kabirlerde yatan kimselerden şefaet istemenin şirk olduğunu bilmeyebilir. Fakat İbn Hacer el-Heytemi gibi bu meselenin meşru olduğunu ispatlamaya çalışarak deliller toparlayan ve önceki imamların görüşlerine ulaşabilen kimselerin mazur olduğunu nasıl ispat edeceksin.

27 Bazı âlimler bu kitabın ismini “el-Cevheratu’l-Munazzama” olduğunu söylemişlerdir.

itina ediyoruz. Naklettiğinde nakline itibar ediyoruz. Çünkü o Müslümanların âlimlerinden biridir.”²⁸

ABDURRAHMAN BİN NASİR ES-SA'Dİ

Abdurrahman b. Nasır es-Sa'dî²⁹ (*rahimehullah*) büyük şirkte muteber cehaleti özür kabul eden âlimlerdendir. Şeyh Sa'dî (*rahimehullah*) kendi telifi olan el-Feteva es-Sa'diyye kitabında “murtedin hükmü” başlığıyla bir bap açmıştır. Bu bapta büyük şirkte cehaleti mazeret görenle görmeyen arasında geçen altı sayfalık bir münazara nakletmektedir. Kendisi cehaletin özür olması noktasında usul ve fûru diye bir farkın olmadığını, dolayısıyla büyük şirkte de tevil, cehalet ve taklidin tekfire mani olduğunu ifade eder. Bu altı sayfalık münazaranın son bölümü özet olarak şöyle geçmektedir.

“İkincisi (cehaleti mazeret gören) şöyle der: ‘Ayette ve daha başka nasslarda geçen hatanın usulde değil fûru’da geçerli olduğu görüşü delilsiz bir görüştür. Allah’u Teâlâ ve Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bu ümmetin af edilmesi noktasında usul ve fûruya ait meseleler arasında bir ayırım yapmamıştır...

Şüphesiz ki, tevhidin medarı Allah’u Teâlâ’nın kemal sıfatlarını ispat etmeye ve sadece şeriki olmayan Allah’a ibadet etmeye dayanmaktadır. Nasıl ki birinci kısımdaki cehalet, tevil ve taklitten dolayı bazı sıfatları inkâr ettiğinde kendisine hüccet ikame edilmeden onu muayyen olarak tekfir etmekten sakınıyorsak, aynı şekilde ibadetlerden bir kısmını cehalet, tevil ve taklitten dolayı yaratılmışlardan bazılarına sarf edenleri de tekfir etmekten sakınıyoruz. Diğerinde mani ne ise bunda da mani aynısıdır...

28 Bu alıntı özetlenerek aktarılmıştır. Meselenin tamamı için bkz, Ed-Dure-ru’s-Seniyye c,1- s,222-236, 1996, 6. Baskı.

29 Vefat, Hicri 1376.

Bu gerekçeden dolayı siz ve biz, kelimalarında Rasûlullah (*salallahu aleyhi ve sellem*)'le ve onun duası ile yardım istemek ve ondan ihtiyaçları talep etmek olan Sarsari (ismindeki kişiye) ve benzerlerine küfür hükmünü vermekten imtina ettik..."³⁰

ŞEYH ABDURRAHMAN EL-YEMANİ

Şeyh Abdurrahman b. Yahya el-Muallimi el-Yemani³¹ (*rahimehullah*) geçen yüzyılda yaşamış selefi, muhaddis, usuli ve

30 Bkz: el-Feteva es-Sa'diyye Bab: Murtedin hükmü, s.578-583 Baskı: Mektebetu'l-Ma'arif, 1982 ikinci baskısı .

31 Vefat, Hicri 1386. Şeyh Abdurrahman b. Yahya (*rahimehullah*) Yemen'deki Muallim oğulları aşiretindendir. Hicri 1312'de San'a'nın Mahakir köyünde doğmuştur. Şeyh Muallimi, mütedeyyin bir ailede büyümüş, ilk eğitimi olan Kuran talimini ailesi içinde öğrendikten sonra Hucriyye mıntikasında şer'i mahkemede kâtiplik yapan ve hükümete bağlı bir okulda Kuran, tecvit, matematik ve Türkçe eğitmenliği yapan büyük abisi Muhammed b. Yahya (*rahimehullah*)'ın yanına giderek öğrenimine devam etmiştir. Abisinin yanında Ecrumiyye'yi Kefravi şerhiyle okuduktan sonra, nahiv talimini veren Şeyhlerden Ahmed b. Muslih (*rahimehullah*)'ın yanına giderek nahiv derslerine devam etmiş ve son olarak bir yıl boyunca Muğni Lebib'i mütalaa ederek mühim kaidelerin hülasasını çıkarmıştır. Fıkıh, feraiz, hadis ve rical gibi ilimleri zamanındaki ehil âlimlerden öğrenerek ilmini artırmıştır.

Âlimlerin Şeyh Muallimi hakkındaki sözleri:

Osmanlı Üniversitesi Hadis Fakültesi hadis üstadı Abdulkadir Muhammed Sıddiki Şeyh Muallimi'ye icazet vereceği zaman şöyle demiştir:

"Fazilet sahibi ilmiyle amil Şeyh Abdurrahman el-Muallimi kardeş, bana Sahih-i Buhari ve Sahih-i Muslim'in başından itibaren okudu. Benden, üstatlarımdan naklettiğim rivayet noktasında icazet istedi. Ben de onu temiz ahlaklı ve temiz kalpli, rivayeti güzel, dini ilimlerde maharetli, sika, adalet sahibi ve hadis ehli nazarında itibar edilen şartlara haiz rivayet ehli bir kişi olarak gördüm..."

Allame Hammad b. Muhammed el-Ensari (*rahimehullah*):

"Şeyh Abdurrahman el-Muallimi cerh, ta'dil ve zapt yönünden rical ilminde derin birikime sahip birisidir"

"Hadis metinlerinin sahih ve zayıf olduklarına hükmetme hususunda kendisinin güzel bir payı vardır. Nitekim selef akidesinde mütehasıs birisidir."

Şeyh Bekr Ebu Zeyd:

"Asrının değerli insanı, allame, muhakkik Abdurrahman b. Yahya el-Muallimi (*rahimehullah*) 1213 te doğmuş 1386 da vefat etmiştir. Bu bilge insanın tahkik ettiği meseleler taş üzerindeki nakış misalidir. Hafız İbn Hacer gibi büyüklerle rekabet etmektedir. Ona şeref olarak "Tenkil" isimli kitabı yeterlidir"

ansiklopedik büyük bir âlimdir. İbadet, ilah, küfür, şirk ve tevhit kavramlarına yaptığı tetkik ve tahlillerinden Necdi Davet İmamları gibi Kuran ve Sünnet nasslarının zahirine bağlandığını ayrıca İbn Teymiye (*rahimehullah*) gibi nassların hikmetlerine, inceliklerine ve nüanslarına inebilme melekesine sahip olduğunu görebiliriz.

Motomot türkçe başlığı “İbadet ve İlah Kelimelerinden Karışıklığı Kaldırmak, Allah’a Şirk Koşma ve Tevhit Kavramlarını Tahkik Etmek” olan kitabının yüz atmış sekizinci sayfasında cehalet özü ile alakalı şöyle der: “Cehalet özü meselesine gelince, tevhit konusunda cehalet, kendisine hiçbir şekilde davet ulaşmamış veya davet kendisine ulaşmış (fakat) araştırma ve inceleme imkânı olmayan kimse için özür olur..”

Büyük şirkte cehaletten bahsetmenin mümkün olduğunu onun şu ifadelerinden anlayabiliriz.

“Aynı şekilde, kim, İslam’a bağlanarak şahadet kelimesini söyler de, tafsili olarak onun manasını bilmezse, onun İslam’ı makbuldür. Fakat öğrenmek imkânı olmadığı halde küfürden İslam’a yeni girmiş kişinin durumu ile sözü ve fiili şahadet kelimesine zıt olduğu beyan edildiğinde vazgeçen kimsenin durumu müstesna, kendisinden şahadet kelimesini bozan bir amel sudur ettiğinde mazereti kabul edilmez”³²

“Aynı şekilde yeni Müslüman olan bir kimse, “La ilahe illallah” kelimesine açık olmayan bir şekilde muhalif bir amelin caiz olduğunu vehmine kapıldığında, mazeret sahibidir”³³

“Bu konuda kast edilen; bidatların kendisinde yaygın olduğu İslam beldelerindekilerin birçoğunun mazur olduğunu izah etmektir. Allah’u teâlâ daha iyi bilir. Şayet sen: “Allah’u Teâlâ:

32 Bkz: Kitabu'l-İbadeh, s169, Daru'l-Asime 2011 birinci baskısı.

33 Bkz: Kitabu'l-İbadeh, s544, Daru'l-Asime 2011 birinci baskısı.

‘Muhakkak ki Allah kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz. Bundan başkasını, (günahları) dilediği kimse için bağışlar.’ diye buyurmuşken, kendisinden şirk ameli sudur etmiş birisi nasıl mazeret sahibi olur” dersen, buna cevap olarak derim ki: ‘Özrü makbul olana şirk koştur denmesi doğru değildir’ Nitekim kendisiyle evleneceği kadın ile arasında mahremiyet bağı olduğunu bilmeden nikâhlanan adama - örneğin daha sonra onun sütkardeşi olduğu ortaya çıksa- ‘bacısıyla zina etti’denilmesi doğru olmaz.”³⁴

“Bu meselede çok değerli bir kaide vardır. Bu kaide; icmalı dahi olsa din olarak İslam’a razı olanda asıl olanın hata ve kusurunda özür sahibi olmasıdır. Din olarak İslam’a razı olmayanda asıl olan ise mazeret sahibi olmamasıdır. Bunlardan herhangi biri içinde bulunduğu aslından ancak açık bir beyan ile çıkabilir. Bu zahir hükmünde böyledir. Allah (*subhanehu ve teâlâ*) katında ise durumlar hakikate çevrilir...”³⁵

Büyük Şirkte Cehaleti Mazeret Gören Muasır Şeyhler

Ayrıca büyük şirkte cehaleti özür kabul eden meşhur şeyhler şunlardır.

- Şeyh Dr. Abdullah Azzam³⁶
- Şeyh Eymen ez-Zevahiri³⁷
- Şeyh Ebu Yahya el-Libi³⁸

34 Bkz: Kitabu'l-İbadeh, s, 548, Daru'l-Asıme 2011 birinci baskısı.

35 Bkz: Kitabu'l-İbadeh, s, 557, Daru'l-Asıme 2011 birinci baskısı.

36 Şehid Edilişi, Miladi 1989.

37 Doğum, Miladi 19 Haziran 1951.

38 Doğum, Miladi 1963 - Şehit Edilişi, Miladi 2012.

- Şeyh Atiyyetullah el-Misrati³⁹
- Şeyh Ebu Katade el-Filistini⁴⁰
- Şeyh Muhaddis Suleyman el-Ulvan⁴¹
- Şeyh Ebu Velid el-Ensari⁴²
- Şeyh Ebu Basir
- Şeyh Abdulkadir b. Abdulaziz⁴³
- Şeyh Ömer el-Hadduşı⁴⁴
- Şeyh Hasan el-Kettani⁴⁵
- Muhaddis Şeyh Nasiru'd-din el-Elbani⁴⁶
- Şeyh Muhammed b. Salih el-Useymin⁴⁷
- Şeyh Abdullah el-Bessam⁴⁸
- Şeyh Abdurrahman el-Berrak⁴⁹
- Şeyh Velid b. Raşid es-Se'idan

39 Şehit Edilişi, Miladi 2011.

40 Doğum, Miladi 1960.

41 Doğum, Hicri 1389.

42 Doğum, Hicri 1386.

43 Doğum, Miladi 1950.

44 Doğum, Miladi 1970.

45 Doğum, Miladi 1972.

46 Vefat, Hicri 1420.

47 Vefat, Hicri 1421. Şeyhten meşhur olan görüşü büyük şirkte cehaleti özür kabul etmesi ve muteber bir cehaletle büyük şirk işleyene Müslüman hükmünü vermesidir. Şeyh Muhammed b. Salih el-Useymin, Şeyh Sa'di'nin en büyük üç talebelerinden birisidir.

48 Vefat, Hicri 1423. Şeyh Abdullah el-Bessam Şeyh Allame Abdurrahman es-Sa'di'nin üç büyük talebesinden birisidir.

49 Doğum, Hicri 1352.

- Şeyh Ömer el-Hadduşî'nin şahitliği ile muasır Mısır ulema-sının ekseriyeti,
- Sefer Havalî⁵⁰
- Abdullah Karnî

Yukarıda zikri geçen şeyhlerin dışında yazma ihtiyacı duy-madığımız cehaleti mazeret gören ilim ehli başka kimseler de vardır.

Bu şeyhlerin cehalet meselesindeki ortak görüşleri, büyük şirkte cehaletten bahsedilebileceği, muteber cehalet durumun-da büyük şirk işleyene Müslüman hükmünün verilmesinde di-nen bir sakınca olmadığı, bilakis Kuran ve Sünnet naslarının buna delalet ettiği noktasında birleşmektedir. Fakat bu şeyhler muteber cehaletin büyük şirkte mazeret olmasının mümkün olduğu ilkesinde aynı görüşte olmalarıyla birlikte, kendi arala-rında bazı nüans farklılıkları vardır. Örneğin mezkûr âlimler-den kimisi muteber cehaleti iki veya üç yer ile sınırlandırırken, diğer bazıları ise iki veya üç yer ile sınırlandırmamış, meseleye daha geniş bir bakış açısıyla tahlil ve tahkik etmişlerdir. Bazı âlimler büyük şirkte cehaletin makbul olabilmesi için kişinin kendisini acze düşüren bir cehalet içinde olmasını şart koşar-ken, bazıları ise ilimden ve irfandan yüz çevirmiş olmasını şart koşmuşlardır. Bu farklı ifadelerin bazılarının arası vakıada tat-bik edilirken cem edilmesi mümkün iken bazılarının ise cem edilmesi mümkün değildir. Büyük şirkte cehaleti mazeret ka-bul etmeyen âlimlerin nazarında ise bu kayıt ve şartların hiçbir önemi yoktur. Çünkü onlara göre büyük şirk işleyen kimsenin cehaletine bakılmaksızın -ikrah ve intifau'l-kast dışında- ken-disine her halükarda müşrik hükmü verilir.

50 Sefer Havalî'yi zikretmemizin sebebi küçüklüğünden itibaren itikat meselele-ri üzere araştırmalar yaptığı ve akide dalında üstaz olduğu içindir.

Zikri Geçen İlim Ehli Kimselerin Büyük Şirkte Cehaleti Mazeret Görmesi Hangi Manalara Gelir veya Hangi Manalara Gelmez?

Bu satırları okuyan değerli kardeşlerimin öncelikle bilmelerini isterim ki, risalenin kaleme alınmasındaki gaye, büyük şirkte cehalet özrünü ispat etmek değildir. Bu aciz kardeşiniz, bir ilim talebesi olarak, gerek tevhit, şirk, iman ve küfür meselelerinde olsun, gerek diğer meselelerde olsun ilim talep etmektedir. Yani şuan itibari ile özellikle cehalet mevzusunun tafsilatında kendisini tercih ehli bir mertebede görmemektedir. Her ne kadar birçok ilim talebesi gibi tercih etmeksizin meyl ettiği bir görüşü olsa da, şuan itibari ile bu mesele ile ilgili ilminin artmasına, tahlil ve tahkikini derinleştirmesine ihtiyaç duymaktadır.

Peki, zikri geçen ilim ehli kimselerin değişik medreselerden çıkışlı olmalarıyla beraber taassup ve kör taklitten uzak delil ehli kimseler oldukları ve birçoğunun içtihat edebilecek geniş ve derin ilmi birikime sahip oldukları dikkati nazara alındığında büyük şirkte cehaleti mazeret görmeleri ne anlama gelir veya gelmez?

1. Beşinci asırdan sonra büyük şirkte cehaletin mazeret olmadığına dair iddia edilen bir icmanın bulunmadığı,
2. Şayet cehaleti mazeret görmeyenlerin icma söylemi beşinci asırdan önceye ait bir söylem ise, bu söylemin ispata muhtaç bir iddiada olduğu,
3. İcma iddiasında bulunan en eski âlimin⁵¹ büyük şirkte cehaleti mazeret kabul edenler tarafında olduğu,

51 Yan İbn Hazm (*rahimehullah*)

4. Büyük şirkte cehaletin mazeret olup olmadığını içtihadî bir mesele olarak kabul etmek gerektiği,
5. Büyük şirkte cehaleti mazeret görenler ve görmeyenler birbirlerine bidat, mürcie ve harici lakapları takmaması gerektiği,
6. Büyük şirkte cehaleti mazeret görenleri tekfir edenler -şayet mezheplerinin gerektirdiğine bağlı kalacak olurlarsa-yukarıda zikri geçen âlimlerin hepsini tekfir etmelerinin gerektiği,
7. Her iki tarafta bunca emin ve ehil salih âlimlerin olduğu bir konu etrafında ümmetin birden fazla değişik görüşe kanaat getirmesinin arkasında Allah celle ve alâ'nın iradesinin olduğu,
8. Büyük şirkte cehaleti mazeret gören âlimlerin sayısını yüze çıkarsak bile bunun hüccet/delil olamayacağı,
9. Büyük şirkte cehaleti mazeret görmeyen âlimlerin adedi, diğerlerinki kadar hatta daha fazla olsalar dahi bunun da bir hüccet olamayacağı,
10. Büyük şirkte cehaleti mazeret gören âlimler hakkında veya onların bu konuyla ilgili tercih ettikleri görüşü benimseyenler hakkında "Onlar akideyi bulandırmış, Kuran'ı sırtları arkasına atmışlardır" demenin batıl bir laf-u güzaftan ibaret olacağı,
11. Allah'ı a'lem Mehdi (*aleyhisselam*) çıkıncaya veya İsa (*aleyhisselam*) ininceye kadar -Allah dilemesi müstesna- ümmetin cehalet meselesinde bir görüş etrafında toplanması imkânsız gibi görüldüğünden aramızda var olan ihtilafı, zahmete, kin, nefret ve ayrılıkçılığa dönüştürmememiz gerektiği,

12.Büyük şirkte cehaleti mazeret görenler ile görmeyenlerin bir çatı altında cemaat çalışması yapmalarının dinen bir sakınca olmadığı,

13.Bu iki zıt görüşün bir arada İslamî cemaatsel çalışma yapmasının dini ve itikadi açıdan doğru olmadığını savunanların

a) İlim, fıkıh ve tahammüllerinin az olduğu

b) Bu görüşte sahip olanların cemaatsel çalışmadan daha çok örgüt çalışması yapan, ümmetsel düşünenlerden daha çok ferdi ve totaliter zihniyete benzer bir tasavvura sahip kimselere ait olduğu⁵²

14.Takriben otuz-kırk seneden buyana ümmet-i Muhammed'in dinini, namusunu, şeref ve izzetini fiili ve kavli olarak müdafaa eden ümmetin imamlarının ve önderlerinin

52 Nitekim ümmetin selefi büyük müctehit imamlarının içtihadı açık meselelerde görüş ayrılıklarına tahammül edemeyip kedisine bağlı olan fertleri bir görüş etrafında toplamayı kendisine bir menheç edinmiş olan kimselere Şeyh Süleyman Ulvan (*hafizehullah*) şöyle demektedir: "Muhakkak ki ilimde mütemekkin olan âlimler, içtihadı meselelerde insanları kendi söyledikleri görüşlere zorlamıyorlar ve kimseyi buna mecbur etmiyorlardı. Sen bu menheci ancak ilmî az, cehâleti çok olan kimsede görebilirsin. Çünkü sadece ilmî az cehâleti çok olan kişi insanları kendi görüşüne sevk eder ve kendi görüşüne muhalif olan şahsa cezayı gerekli kılar.

Bilgileri geniş, ilimleri çeşit çeşit, ilimde kök salmış olan âlimler ve müctehid fakihler böyle bir menheçten insanların en uzak olanıdır. Ahmed bin Hanbel (*rahimehullah*) şöyle demiştir: "Fıkıh sahibi birinin insanları kendi mezhebine sevk etmesi ve onlar üzerinde bir baskı kurması uygun değildir. "Bu görüşün bir benzeri İmam Ebu Hanîfeden, (*rahimehullah*) İmam Malik'ten (*rahimehullah*) ve İmam Şafî'den (*rahimehullah*) nakledilmiştir.

Şeyhu'l İslam İbn-i Teymiyye (*rahimehullah*) inkârcı taifelere reddiye verdiği kitabında şunu hatırlatmıştır: "Ehl-i Sünnet ve'l-cemaat imamları insanları içtihadın olduğu yerlerde kendi söyledikleri görüşlere onları zorlamıyor ve onları buna mecbur etmiyorlardı..." (Şeyh Süleyman el-Ulvân'ın bu sözü, hicri 18.3.1422'de öğlen namazına müteakiben periyodik olarak yapılan ilmî celselerde (oturumlarda) kendisine yöneltilen sorulara verdiği cevapta geçmektedir.)

cehalet meselesinde farklı kanaatlere sahip olmalarına rağmen birbirlerini sevmelerinin, saymalarının ve bidatçılıkla suçlamamalarının totaliter zihniyete benzer bir tasavvura sahip olanlara güzel bir cevap olduğu anlamına gelir...

İmam İbn Teymiyye Büyük Şirk İşleyene Müslüman Dermiydi?

İbn Teymiyye (*rahimehullah*) hakikaten kendi zamanının büyük imamlarındandı. Eşine az rastlanan ilimi bilgi ve birikime sahip birisiydi. Sadece bir dalda değil şer'i ilimlerde ve bazı pozitif bilimlerde söz sahibi bir müçtehit. Taassup ve kör taklidin prangasından kendisini soyutlamış insaf ve adalet sahibi herhangi bir insanın onun hayatı, ilmi, irfanı, basireti, kılıç ve kalemıyla yaptığı mücadele ile alakalı malumat sahibi olup da ona hayran kalmayacağını zannetmiyorum. Sadece düşmanlarının onun lehinde yaptıkları itiraflar dahi kendisinin ne denli büyük müçtehit bir imam olduğuna delalet eder.

Âcizane kendi çapımızda yaptığımız cüzi araştırma neticesinde İmam İbn Teymiyye (*rahimehullah*)'ın kitaplarında büyük şirk işleyene hangi hükmü verdiğine dair muhtelif görüşlerin olduğunu zannetmekteyiz. Daha açık bir ifadeyle İbn Teymiyye (*rahimehullah*)'ın kitaplarında büyük şirk işleyene müşrik hükmünü verdiği ile ilgili ifadelerine rastlamak da mümkün olduğu gibi, -muteber cehaletin olduğu durumlarda- büyük şirk koşana Müslüman hükmü verdiğine delalet eden birden fazla ifadelerine rastlamak mümkündür. Bundan dolayı büyük şirkte cehaleti özür görmeyenler İbn Teymiyye (*rahimehullah*)'ın şirk koşana müşrik dediği ile alakalı ifadelerine sarılırken, diğer görüşte olanlar da şirk koşana Müslüman muamelesi yaptığı ile ilgili ifadelerine yapışmaktadır. Çünkü muasır selefi camia içinde İmam İbn Teymiyye (*rahimehullah*)'ın görüş ve takrirlerinin büyük bir önemi vardır. Bu konuda İbn Teymiyye (*rahimehullah*)'ın

birbirinden farklı gibi görünen değişik fetva, görüş ve içtihatları olduğu için birçok muasır selefi âlim farklı görüşlere sahip olmuştur. Tabii İbn Teymiye hayranı olan herkesin şu hususu çok iyi bilmesi gerekir ki, Ebu'l-Abbas Ahmed bin İbn Teymiye bir Peygamber veya Rafizi inancında olduğu gibi masum bir imam değildir. Onun sözü kesinlikle delil olamaz. Resûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'den sonra sahabeler dâhil bütün âlimlerin sözü alınıp reddedileceği gibi İmam İbn Teymiye'nin de görüşleri alınır ve reddedilir. Nasıl ki Resûlullah'tan sonra sahabelerin en âlimi olan Ebu Bekir (radiyallahu anhu) bedir esirlerinin hükmü hususunda yanlış bir içtihatla bulunduyorsa İbn Teymiye (rahimehullah)'da hatalı içtihatlarla bulunmuştur. Nasıl ki Ebu Bekir (radiyallahu anhu)'dan sonra sahabenin en alimi olan Ömer (radiyallahu anhu) Hudeybiye anlaşmasında, Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'in vefatı hadisesinde ve zekat vermeyenler vakiasında isabetli içtihatla bulunamamışsa İbn Teymiye (rahimehullah)'ın da cehalet meselesinde isabetli bir içtihatla bulunmaması gayet tabiki de mümkündür. Hak İbn Teymiye (rahimehullah) ile bilinmez fakat İbn Teymiye (rahimehullah) hak ile bilinir.

Şuan itibari ile İbn Teymiye (rahimehullah)'ın değişik kitaplarında geçen ve zahiren birbirinden farklı gibi görünen cehalet meselesi hakkındaki görüşleriyle ilgili daha fazla tahkik, tahlil, araştırma ve soruşturma ihtiyacı duymaktayız. Fakat İbn Teymiye (rahimehullah) cehaleti muteber olan bir kimsenin büyük şirk koşması durumunda onu tekfir etmediği ile alakalı sahih ve sarih birden fazla ifadesi bulunmaktadır. Bununla beraber tekfir etmediği kişilere Müslüman hükmünü verdiği ile alakalı ifadeleri bulunduğu gibi, büyük şirk işleyene müşrik hükmünü verdiğine dair başka ifadeleri de bulunmaktadır. Bu ifadelerin arası nasıl cem edilir veya hangi ifadesi dikkati nazara alınmalıdır ya da bu konu hakkında kendisinin iki farklı mezhebi mi vardır? Biz şuan itibari ile bu soruların yanıtlarını kesin olarak bilemiyoruz. Yukarıda belirttiğimiz gibi bunun dersini daha

derinlemesine araştırdıktan sonra ancak net bir kanaate sahip olabiliriz.

Necdi Davet İmamları Büyük Şirk İşleyene Müslüman Hükmünü Veriyorlar mıydı?

İçinde bulunduğumuz şu asrımızda Necdi Davet imamlarından sonra gelen âlimler, İslamî mütefekkirler ve özellikle cehalet meselesi hakkında araştırma yapan ilim ehli kimseler Necdi İmamların büyük şirk işleyene hangi hükmü verdikleri noktasında ihtilaf etmişlerdir. Kim hangi kanaati benimsemişse Necdi âlimlerden bu kanaati zahiren destekleyen nakilleri esas tutmuştur. Büyük şirkte cehaleti özür görenler derler ki: Necdi âlimler de bu görüştedir” Aynı şekilde büyük şirkte cehaleti özür görmeyenler de Necdi âlimleri bu kanaatte olduklarını ifade ederler.

Örneğin büyük şirkte cehaleti özür görmeyen ulema Necdi âlimlerin şu açık ifadelerinden beslenir.

1. Şeyh Muhammed bin Abdulvahhab (*rahimehullah*)’ın torunu olan Şeyh Abdurrahman’ın oğlu Şeyh İshak dedesinden şu ifadeyi nakleder. “Cins olarak şu zikri geçen müşriklerin ve onlara benzeyen veli ve salihlere ibadet edenlerin **müşrik olduklarına hükmediyoruz**. Onların üzerine risâlet hücceti ikame edildiğinde ise kâfir olduklarına inanıyoruz.”⁵³

53 Büyük şirkte cehaleti mazeret görenler Şeyh Muhammed b. Abdulvahhab (*rahimehullah*)’ın ifadesini şu şekilde anlarlar: “Cins olarak şu zikri geçen müşriklerin ve onlara benzeyen veli ve Salihlere ibadet edenlerin **-kendilerine risâlet hücceti ikame edildiğinde-** müşrik olduklarına hükmediyor ve kâfir olduklarına inanıyoruz.

Tercüme edilen ibarenin orijinali için bkz: ed-Dureru’s-Seniyye c1-s522. 1996 altıncı baskı.

2. Muhammed bin Abdulvahhab (*rahimehullah*)'ın oğullarına ve Hamed b. Nasır (*rahimehullah*)'a, cahil bir kimsenin davet henüz zahir olmadan büyük şirk işlediği bir dönemde adam öldürmesinin hükmü sorulur. Onlar da bu soruya şöyle cevap verirler. "Cahil olduğu ve kendisini uyaran bir kimse olmadığı için küfür ve şirk ameli işleyenin hüccet ikame edilene kadar kâfir olduğuna hükmetmeyiz. **Fakat onun Müslüman olduğuna da hükmetmeyiz.** Bilakis deriz ki: "Kendisine hüccet ikame edilmediğinden, her ne kadar şu şahsa bu yönde bir hüküm vermesek de, onun bu ameli can ve malı helal kılan küfür amelidir.
3. Şeyh Abdullatif (*rahimehullah*) Necdi davetin şiddetli muhaliflerinden Irak'lı Davud b. Circis 'ın yazdığı bazı itham ve şüphelere verdiği cevapta şöyle bir nakil geçer. "Şeyh Muhammed (*rahimehullah*) insanlara küfür lafzını nispet etmekten en fazla duraksayanı ve çekineni idi. Öyle ki, terk edeni küf-re soka hücceti kendisine ulaştıracak ve ona nasihat edecek bir kimsenin varlığı kolay olmadığında, kabir ehli ve onların dışındaki kimselerden Allah-u teâlâ dışında başkasına ibadet eden cahili bile tekfir etmemiştir.

Şeyh bazı risalelerinde şöyle der: "Dinin Allah'a has kılınmasına sebep olan davet kendisine takdim edene kadar, Kevvaz kubbesine ibadet edene savaş açmamışken,⁵⁴ mümin muvahhit olduğu halde bize hicret etmeyeni biz nasıl tekfir edebiliriz. Bir seferinde kendisine cahillerden şu kimseler sorulur, o da şöyle bir takirde bulunmuştur; kimin üzerine hüccet ikame edilir de o kimse de bunu bilmeye ehil olursa kabirlere ibadet etmekle kâfir olur.

Allame İbn Kayyım (*rahimehullah*) küfre düşüren meselelerde şeyhlerini taklit edenlerin, hakkı talep etmeye ve bilmeye

54 Duraru's-Seniyye'de ve Şeyh Sahman'ın kitabında "savaş açmamışken" ifadesi tekfir etmemişken olarak geçer.

imkân bulur ve buna ehil olur da sonra yüz çevirir iltifat etmezse, küfürlerine kesin bir şekilde hükmetmesiyle beraber (bu konuyla ilgili) daha önceden Şeyh'in keliminde yeterli olacak kadar (nakil) geçmişti.

Kim de imkân bulamaz ve rasûllerin getirdikleri hücceti bilmeye ehil olamazsa bu kimse Şeyhin katında herhangi bir Rasûlün daveti kendisine ulaşmamış fetret ehli cinsinden olur. **Bu iki kısımdakilerin İslam'ına hükmedilmez ve Müslümanların müsemmasına girmezler. Hatta onlardan bazılarını tekfir etmeyenlere göre bile bu böyledir.** (Bu hususla alakalı) şeyhin kelimâ ileride gelecektir. **Şirk (isimlendirmesin)e gelince bu onlara isabet eder ve onları içine alır. Çünkü aslı bozulmasıyla beraber İslam'ın geriye neyi kalabilir ki?**⁵⁵

Büyük şirkte cehaleti özür görmeyen muasır âlimler, bu nakilleri ve özellikle Şeyh Ebu Batin ve Şeyh İshak bin Abdurrahman (*rahimehumullah*)'ın "Tekfiru'l-Muayyen" isimli kitabındaki açıklamaları esas alarak Necdi âlimlerin büyük şirkin hiçbir kısmında cehaleti mazeret görmediği ve kim olursa olsun büyük şirk işleyene müşrik ismi verileceği kanaatine sahip olmuşlardır. Bununla beraber cehaleti mazeret gören birçok muasır ulema, Necdi âlimlerden muteber cehaleti olan bir kimsenin büyük şirk işlemesi durumunda hüccet ikame edilmeden onun tekfir edilmeyeceğine dair sahih ve sarîh nakillerin kitaplarda varlığını ispat etmişlerdir.

Hiç şüphesiz İslam davetinde hareket haline gelen bir medresenin fikir ve kanaat sahiplerinden ileri gelen alimlerinin cehalet meselesinde nasıl bir itikada sahip olduklarını bütün ayrıntılarıyla net bir şekilde tespit edebilmek, onların ilmi miraslarına, yazdıkları, mektup ve kitaplara, bu kitapların sebebi vüruduna ve vakıasına vakıf olmak ile mümkün olabilir.

55 Bkz: Minhecu't-Te'sisi ve'l-Takdis fi Keşfi Şubuhati Davud b. Circis s98-99 Daru'l-Hidaye 1987 baskısı.

Açıkça söylemek gerekirse bu aciz kardeşinizin yukarıda anlatıldığı gibi böyle tafsili bir araştırması olmamıştır. Dolayısıyla Necdi Davet İmamları cehalet meselesi hakkında kesin olarak şöyle düşünüyorlardı şeklinde bir kanaat belirtmek bu satırların sahibi için bahis mevzusudur.

Tecdidi Necid Hareketi hakkında şuana kadar en geniş araştırma yapan kişilerden sayabileceğimiz Şeyh Hasan b. Ali el-Kettani el-Haseni (*hafizehullah*)’ın üç eseri bulunur.⁵⁶ Şeyh, bu hareket hakkında uzunca bir araştırma yapar ve ardından araştırmasının bir ürünü olarak üç eser kaleme alır. Bu eserlerde Necdi Davetin leh ve aleyhinde bazı tahlil ve tespitleri olmuştur. Şeyh’in önde gelen talebelerinden Ebu’l-Abbās el-Maliki’ bir vesileyle hocasının kitaplarından istifade ederek kaleme aldığı aşağıda zikri gelecek olan tahlil ve tespitleri, muhalif görüşte olan ilim talebeleriyle paylaşmıştır. Bu paylaşılan tahlil ve tespitleri, şahsıma ait bir görüş olarak kabul edilmemesi şartıyla, cehalet meselesi hakkındaki tasavvurunu genişletmek isteyen kardeşlerime malumat olması bakımından zikretmek isterim.

“Hamd Allah’a mahsustur.

Öncelikle şunu demek isterim ki, Şeyhimiz Hasen b. Ali el-Kettani’nin (*Allah onu esaretten kurtarsın*) bütün kitaplarını okudum. Kendimi tanıdığım gibi onun menhecini bildiğimi belirtmeye de muktedirim. Benim için kendisi buna şahitlik eder zaten. Şeyhin “et-Ta’likatu’s-Selefiyye ala’d-Da’veti’n-Necdiyye”

56 Şeyh Hasan Kettani (*hafizehullah*) hicri 1392 yılında Mağrip’te doğmuştur. Mağrip’in selefi davet âlimlerindendir. Davet çalışması nedeni ile 2003 yılında hapsedilmiş 2012 de Mevlüt kandili nedeni ile serbest bırakılmıştır. Değişik dallarda yazılı on beş matbu telifi bulur. İki yüz kasetin üzerinde akide ve fıkıh alanında sesli dersleri vardır. Necdi davet hareketi hakkında basılmış iki risale bir kitabı bulunmaktadır. Şeyh’in yazdığı “el-Ecvibetu’l-Vefiyye ani’l-Esiletiz-Zekiyye” ve “Nazarâtun fi’Da’vetu’n-Necdiyye” isimli iki risale bazı internet sitelerinde bulunmaktadır. Necid hareketi hakkında yazdığı tafsili kitabının adı ise “et-Ta’likatu’s-Selefiyye ala’d-Da’veti’n-Necdiyye” dir.

isimli (henüz basılmamış) el yazma eserini defalarca okudum. Şeyhin *Allah onu esarete kurtarsın* talebiyle (yukarıda zikri geçen) kitabın nüshasına ihtimamım ve üzerinde çalışmam olmuştu...

Değerli kardeşlerim, öncelikle belirtmek isterim ki,

1. Şeyh Muhammed b. Abdulvahhab (*rahimehullah*)'ın kitaplarını, şahsi risalelerini ve

“Ravdatu'l-Efkari vel'-Efham fi Tarihi's-Şeyhi'l-İmam” adlı eseri,

“Tarih-u Necd” ismiyle basılmış “Ğazavat-u Zevi'l-İslam” gibi Şeyhin fikirlerinin tatbik şeklini anlatan tarih kitaplarını mutlaka incelemek gerekir.

2. İbn Teymiye (*rahimehullah*)'ın kitaplarını, keza hasımlarıyla olan siretini, özellikle Ahna'i ve Bekri ile olan ilişkilerini araştırmak gerekir.
3. Görüşleri Kuran'a, sünnete ve kadim amele yani selevin fehimine arz etmek lazımdır.
4. Soyutlanmak ve görüşlere taassup etmemek gerekir. Çünkü hedef Allah'ı teâlâ'ya ibadet etmektir, yoksa âlimlere ibadet değil.

Bu kısa mukaddimeden sonra derim ki: “Şeyhu'l-İslam İbn Teymiyye (*rahimehullah*)'ın ve Şeyh Muhammed b. Abdulvahhab (*rahimehullah*)'ın kitaplarını okuyanlar ikisinin tekfir ve cehalet övzü menheçlerinde büyük bir fark olduğunu görür. Her ne kadar bazı araştırmacılar bu gerçeği reddetmeye çalışsalar da hakikat böyledir.

On altı ciltlik hayriyye baskısı “Dureru’s-Seniyye” den başlamak suretiyle Reşit Rıza’nın tahkikiyle “Mecmuatu’t-Tevhidî’n-Necdiyye,” “Raseilu’ş-Şaysiyye,” Necdi Davetin tarihi ve Necdi Selefî Hareketinin oluşumu ile alakalı kitapları mütalaa yapmakla birlikte Necdi Davet İmamlarının kitaplarını derin incelemeden sonra bu iddia üzere benim elimde birçok delil vardır. Aynı şekilde Şeyh Ali b. Hudayr, Şeyh Ahmed el-Halîdî, Şeyh Nâsîru’l-Fehd, Muhaddis Abdullah Sa’d’ın (bu konu etrafında yaptığı) tafsili açıklamaları ve Ebu Muhammed el-Makdisî el-Uteybi’nin bu mevzuda yazılmış takriben bütün eserleri inceledikten sonra...

Diğer taraftan Abdülaziz Abdullatif, Abdullah Karni ve Sefer Havalî’nin araştırmalarını inceledikten sonra... (yukarıda zikri geçen iddiayı destekleyecek elimde birçok delil vardır.)

Hocalarımızın Şeyh’i Allame el-Elbani (*rahimehullah*)’ın ashabına gelince; bildiğim kadarıyla Şeyh Muhammed Ebu Ruhayyim dışında onların Necdi davet ve o davetin imamlarının görüşleri hakkında malumatları yoktur.

Kendilerini Necdi davete nispet edenler iki kısma ayrılırlar.

Muhammed b. Abdulvahhab (*rahimehullah*)’ın “**dinin aslı**” diye söylenilen mevzularda cehaleti mazeret olarak kabul ettiği kanaatine sahip olanlardır. Bunlar –ileride bahsi geleceği gibi- Şeyh’in (*rahimehullah*) cehaletin özür olmadığına dair net ifadelərini tevil ederler ki, İbn Teymiyye (*rahimehullah*)’ın cehaleti özür kabul ettiği açık ifadeleriyle çakışmasın. Şeyh Abdurrahman Sa’dî, talebesi (ve) hocalarımızın şeyhi İbn Useymin, onlardan sonra Abdülaziz Abdullatif, Abdullah Karni, Sefer Havalî, Ebu Basir ve onların ashabı bu kısımdandır.

Şeyh Muhammed b. Abdulvahhab (*rahimehullah*)’ın “**dinin aslı**” diye söylenilen mevzularda cehaleti mazeret olarak kabul etmediğine kanaat edenlerdir. Nitekim açık bir şekilde Şeyh’in

mezhebi böyledir. Bu kısımda olan âlimler İbn Teymiyye (*rahimehullah*)’ın cehaleti özür gördüğü ile alakalı açık kalamını, Necdi İmamların kelimeleriyle çatışmasın diye tevîl ederler. Çünkü onlar İbn Teymiyye ve İbn Kayyım (*rahimehumullah*)’ın kelimelerinin hakikatini Necdi davet imamlarının fehmedeceğine itikat ederler. Nitekim bu kitaplarında açık bir şekilde geçer. Hamud b. Ukla (*rahimehullah*), Muhammed b. İbrahim Alu’s-Şeyh (*rahimehullah*), Ali b. Hudayr, Nasıru’l-Fehd, Ahmed el-Halidi Allah onları esaretten kurtarsın Abdullah Sa’d, Daimi Fetva Kurulu ve Ebu Muhammed el-Makdisi (*Allah onu esaretten kurtarsın*) bu şekilde düşünen âlimlerdir.

Bazı âlimler ise tekfir konusunda iki menhec arasında fark olduğu sonucuna varmışlardır. Şeyh Ebu Katade el-Filistini, Allame Ebu Hafs er-Rafiki el-Medeni, Hasan b. Ali el-Kettani, Allah onları esaretten kurtarsın, onlardan önce hocalarımızın şeyhi İmam Muhammed Muntasır el-Kettani (*rahimehullah*) ve büyük bir topluluğa muhalefet ettikleri için isimlerinin zikredilmesinden hayâ duyan Harameyn bölgesinin bazı âlimleri böyle düşünürler.”

HATİME

Dini ilimlerle ilgilenen kişiler bilmelidirler ki, Allah (*subhanehu ve teâlâ*) bu dini Arapça indirmişti. Arapçanın kendine ait hususiyetleri, dinamikleri ve zenginliği vardır. Bu hususiyetlere Arapçada hakikati lügaviyye⁵⁷ denilir. Şeriat sahibi Allah (*azze ve celle*) hayat rehberimiz Kuranda farz, haram ve benzeri hükümleri beyan ederken Arapça lafızlara farklı manalar yüklemiştir. Usul ilminde buna hakikati şer'iyye denilir. Bu iki hakikatin kendi aralarında değişik beyan mertebeleri vardır. Allah (*azze ve celle*) hikmetinin gereği efâli mükellefine ait hükümleri kapallılık ve netlik yönünde bir tek mertebede zikretmemiştir. Kimi ayetlerin manaya ve maksada delaleti kat'îdir. Örneğin, “*De ki: ‘Allah birdir’*” ayetinin mana ve mahiyetinde zikir ehli hiçbir âlim ihtilaf etmemiştir. Çünkü bu ayetin maksada delaleti kat'îdir. Bazı ayetler de vardır ki içinde birden fazla mana ve delalet yükliüdür. Misal olarak, “...*ikrah altında olanlar müstesna...*” ayetinde Allah (*celle ve âlâ*) hikmetinin gereği olarak ikrahın sınırını tayin etmemiştir. Onun için İslam uleması küfre zorlanan bir Müslümanın hangi ikrah altında küfür söz veya ameli işleyeceği hususunda dört veya beş farklı görüş beyan etmiştir. Çünkü Allah (*subhanehu ve teâlâ*) kendi iradesiyle bu ayeti ümmetin içtihadına açık bırakmıştır. İsteseydi açık ve net bir şekilde ikrahın hududunu tayin ederdi fakat engin hikmetinin bir gereği olarak bu ayeti mutlak olarak zikretti; kayıtlı olarak zikretmedi.

Değerli kardeşim hiç düşündün mü? Allah (*subhanehu ve teâlâ*) bazı ayetleri hiçbir İslam ulemasının ihtilaf etmeyeceği vazıh bir şekilde ifade ederken, ne den diğer başka ayetleri âlimlerin

57 Arapça lügatin hakikatleri...

Allah (*subhanehu ve teâlâ*), bazı ayetleri içtihat ve ihtilaf edebileceğimiz bir surette hafi⁶², müşkil ve mücmel olarak zikretmesi bazı mevzular etrafında görüş ayrılığına düşmemizi gerektirir. Bu şekilde muteber içtihat ve ihtilafın olabileceği mevzularda insanları şahsi bir görüş altında toplamayı bir itikat olarak benimsemek, kişinin cehalet ve enaniyetinden kaynaklanır. Bu, açık bir şekilde bazı meseleler hakkında ihtilaf etmemizin caiz olduğu bir tarafa Allah (*subhanehu ve teâlâ*) tarafından irade edildiği manasına bile gelir.

Şayet Yüce Allah, ihtilaf etmemizi irade etmemiş olsaydı bu mezkûr mevzularda tafsili ve açık bir beyanda bulunmaz mıydı?

Acaba Allah’u teâlâ bizden bazı konularda ihtilaf etmememizi mi istiyor, yoksa ihtilaf adabıyla ahlaklanmamızı mı istiyor?

Başka bir deyimle Allah (*subhanehu ve teâlâ*) bizden, ihtilaf ederek geniş bir tasavvur sahibi olmamız gerektiği mevzularda o mevzuları daraltmamızı mı istiyor, yoksa bu ihtilaflar ile aramızdan hayırda yarışan, orta yolu tutan ve nefesine zulmedenleri mi gün yüzüne çıkarmak istiyor? Bu sorular cehalet ve

ve tahsis ihtimali yoktur. Yukarıda zikri geçen usul terimlerinin tarifi ve örneklendirilmesi hususunda Vehbi Zuhaylî’nin “el-Veciz fi Usulu’l-Fıkh” adlı eserinden istifade edilmiştir.

- 62 **Hafi** nassların mana ve maksada delalet yönü kapalı olan lafızlar için konulmuş bir isimdir. İstilahî olarak şu manaya gelir: Kelime yapısından kaynaklanmayan bir maniden dolayı kendisinden kastedilenin kapalı olduğu lafızdır. Lafızdan kastedilen muradın anlaşılması ancak bir içtihat ile mümkündür. Daha açık bir ifadeyle hafi olan lafzın manaya delaleti zahirdir fakat bu zahir mananın vakıadaki fertlere uyarlanması bir belirsizlik vardır. Örneğin “*Katil mirastan bir pay alamaz*” hadisinde zikredilen “katil” lafzı kasten yakını öldüreni ve yanlışlıkla yakını öldüreni içine alan umumi bir lafızdır. Yukarıda zikri geçen usul teriminin tarifi ve örneklendirilmesi hususunda Vehbi Zuhaylî’nin “el-Veciz fi Usulu’l-Fıkh” adlı eserinden istifade edilmiştir.

benzeri mevzularda muhalifin görüşünü sindiremeyenlerin çokça üzerinde tefekkür etmesi gerektiği meselelerdir.⁶³

Zamanımızda gerçekten kendilerine imam diyebileceğimiz, fiil ve sözleriyle ümmete yön veren fedakâr ve cefakâr âlimlerden kimisi büyük şirkte cehaleti mazeret kabul eder kimisi ise cehaleti mazeret kabul etmez. Peki, karanlık gecede kandiller mesabesinde olan bu mübarek âlimlerimizin kendi aralarında birbirlerine karşı tutumları bizlere örnek olması gerekmez mi? Bu âlimlerden hangisi diğerine cehalet meselesinden dolayı bidatçı veya Harici ya da Murcie demiş. Hayatlarının büyük bir bölümünü zindanlarda veya cihad ve hicret diyarlarında Allah'ı Azim-u Şan'ın dinini yüceltmek için mücadele eden ayakkabıları başımızın tacı âlimleri bırakıp kime tabi olacağız? Dünyanın neresinde Müslümana zulüm edilse milyon dolarlarla onlara zulmeden tağutlara yardım edip zındıklığını izhar eden Suud tağutuna veliyyu'l-emir diyen ve zamanımızın Ali b. Medini'si mesabesindeki Şeyh Ulvan'gibi bir âlimi büyük şirkte cehaleti mazeret gördüğü için tekfir eden, Suud devletinin zulümlerine karşı gösteri yapanlara haricilik yaftası yapıştıran Ahmed el-Hazimi'ye mi tabi olacağız. Veya meçhul kişiliği ile internet gerisinden tekfirciliği yayan, yukarıda zikri geçen muasır şeyhleri büyük şirkte cehaleti mazeret gördükleri için tekfir edip cihat hareketlerini inkâr eden Ebu Meryem el-Mihlif'e mi tabi olacağız? Veya Türkiye'de birçok gencin aşırı tekfircilik hastalığına yakalanmasına sebep olan ve asrımızda namazı İslam alameti olarak kabul ettiği için Ebu Meryem'i dahi tekfir

63 Bizler burada kesinlikle dinin bütün meselelerinde ihtilaf edilmesinin meşru olduğunu savunmuyoruz. Dinimizde öyle meseleler var ki, ihtilaf kesinlikle caiz değildir. İhtilaf edene tahammül edilmez. Gücümüz varsa elimizle onu ıslah ederiz, ona gücümüz yetmezse dilimizle ona karşı çıkar onu değiştiririz, buna da gücümüz yetmezse kalbimizle buğz ederiz. Kimi meseleler vardı ki, muhalif görüşe tahammül ederiz fakat kalbimizle buğz ederiz ıslah olması için mücadele ederiz. Bazı meseleler de vardır ki, iki zıt görüşün sahipleri iddia ettikleri görüşlerinde kendilerinin isabet ettiklerini zannederler fakat diğer görüşün de isabet edebileceği bir ihtimal verirler.

edecek kadar haddini aşan Ziyaeddin el-Kudsi'ye mi tabi olacağız. Veya... Veya... Veya...

Bu kadar değişik sapkın görüşlerin olduğu bir zamandan takip edeceğimiz yolu ve itaat edeceğimiz âlimleri bizlere gösteren Rabbimize sonsuz hamd-u senalar olsun. Elhamdulillah bu taife Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'nin haber verdiği gibi kıyamete kadar devam edecek, ilim ve cihadın bayraktarlığını yapacak olan bir taifedir. Bu zamanda cihad hareketleriyle genel manada dahi anlaşılamayanlar münharif kimselerdir. Bu münhariflerin arkasından gitmek caiz değildir. Çünkü onlar tabilerini helake sevk edecek yolları/usülleri benimsemişlerdir. Benimsedikleri batıl usullerden dolayı sırf Müslüman oldukları için tekbir ve tehlil sesleriyle ateşe atılan veya diri diri toprağa gömülen Arakan'daki ve Suriye'deki mazlumlara Müslüman hükümünü dahi verememektedirler.

“Ey Cebrail'in, Mikail'in ve İsrail'in Rabbi! Gökleri ve yeri yoktan var eden, gaybı ve aşikâr olanı bilen Allah'ım! Sen, kulların arasında onların ihtilaf ettikleri hususlarda hüküm verensin. Onların ihtilaf ettikleri mevzularda izinle beni hakka kavuştur. Şüphesiz ki Sen dilediğini dosdoğru yola hidayet edensin.”⁶⁴

“Allah (azze ve celle) bütün noksanlıklardan uzaktır. Ben ona yaraşır şekilde hamd ediyorum. O'ndan başka ilah olmadığına şahitlik eder, O'ndan mağfiret dileyerek O'na tövbe ediyorum.”

